NATIONAL LIBRARY
APR 28 1969
BIBLIOTĒKAS NACIONĀLĀ

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave,. Bronx N. Y. 1066, U.S.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.
SATURDAY, APRIL 12, 1969

LATVIJA AMERIKĀ

39. N-RS. SESTDIENA, 1969. GADA 12. APRILIS 19. GADS

Atsevišķa numura cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Zeme lodzas zem jaunstaļinistu kājām

VĒSTULES, KURU DĒĻ RIGAS JŪRMALA APCIETINĀJA JAKIMOVIČU

Opozicija Pad. savienībā atgādina pasaku, kurā pūķim nocērt trīs galvas, bet sešas ataug vietā. Tāpat klājas padomju drošības policijai: kad jau liekas, ka visi aizdomīgie ir izravēti — kur radies, kur ne — atkal uzmirst kāds nemiernieks. Latviešu laikrakstu lasītājiem Jānis Jakimovičs (pēc citām ziņām Ivans Jachimovičs) vairs nav svešinieks. Pērnā gada 22. janvārī, kā jau mūsu laikrakstā ziņots, viņš bija aizrakstījis Pad. savienības komūnistu partijas centrālkomitejas loceklim Suslovam vēstuli, kurā brīdināja: „Ne iztaponas un švauksti, — ak Kungs, kas viņu saradies! — ne memmes dēliņi noteiks mūsu nākotni, bet nemierneki, pats enerģiskākais, virsīkgākais un principiem uzticīgais jaunās paaudzes elements. Ir muļķīgi viņos saskatīt padomju iekārtas pretiniekus, vēl muļķīgāk ir viņus mest cietumā, pirgāties par viņiem. Partijai šāda rīcība nozīmē pašnožņaugšanos. Būs briesmas, ja nespēsim saprasties ar šo jaunatni. Tā izveidos jaunu partiju. Paskirstiet mazliet vēsturi, un jūs pārliecināsities par to. Idejas nevar nošaut ar lodēm, iznīcināt cietumos un izsūtījumos. Kas to nesaprot, nav politiķis, nav marksists."

Šīs vēstules rezultāts bija, ka iecienītais un izdaudzinātais Krāslavas rajona kolchoza „Jūnā gvarde" direktors, par kuru „Komsomoļskaja Pravda" 1944. gadā pirmajā lappusē rakstīja slavas dziesmas, saudēja darbu, arī viņa slava zaudēja skolotājas vietu. Pēc tam uz laiku iestājās klusums. Bet tas bija tikai klusums pirms vētras.

Isi pēc Čechoslovakijas okupācijas, būdams jau vajāts un režīma ienīsts, Jakimovičs atkal atrada drosmi rakstīt vēstuli, kura šāgada sākumā sasniedza Rietumus. Šīs vēstules rakstīšanas laikā viņš dzīvoja Rigas Jūrmalā, Bulduros. Kam vēstule adresēta, nav zināms, bet tā skaņ jau daudz nopietnākas problēmas nekā pirmā. Jakimovičs rakstīja:

„Pa Eiropu klejo rēgs, katastrofāls rēgs. Kopš otra pasaules kara mūsu tauta vēl nekad nebija ierauta tik smagos tikumiskos apstākļos kā pēc 1968. gada 21. augusta. Okupēt sociālistisku valsti tikai tādēļ, ka tur to aizdomās par kontrrevolūciju, kaut gan tur valda komūnistu partija, nav savienojams ar padomju pilsoņu tikumisko izpratni. Vecā kaite — bailes, sastingums, līdzīgs paralizei — nogulusies uz cilvēku miljonu dvēselēm kā staļinisko asiņaino nakšu straugas. Visa šī brālība, kuru dēvējam par staļinistiem, kuŗai nav nekā kopīga ar marksismu un ļeņinismu, bet — gluži otrādi — nolīdusi uz fašisma pusi, likdama lietā pēdējā metodes, kuŗas vēl nesen Chruščovs uztrieca politikas bēniņos un paklētēs, ir ierējusies, sauc pēc atriebības... Vai to apzinās staļinisti, vai nē, ka viņiem ir vairāk baiļu no savas tautas nekā imperiālistu tautām. Tikai tādā kārtā var izskaidrot pastāvīgo tautas masu maldināšanu, iebiedēšanu un šantažēšanu, rupjos konstitūcijas pārkāpumos, birokratisko varu, kuŗa izokšķerē, met cietumos un spaidu darbu nometnēs. Vai tas ir sociālisms? Kur tāds radies?"

Aplūkojis prāvas pret padomju rakstniekiem un intelektuāļiem, Jakimovičs turpināja: „Staļinisti jūt, ka zeme lodzas zem viņu kājām, ka vēstures piespriestā nāves stunda jau viņiem tuvu. Tā ir bojē ejai nolemto pānika, tā ir dzīvo mironu pānika. Bet nealosimies. Viņu rokās atrodas visvarenākie ieroči, viņu rokās varas sviras. Tās ir neuzticamas rokas, tās ir noziedznieku rokas. Visas pasaules komūnisti, apstādiniet viņus, kamēr nav par vēlu!"

Tie ir spēcīgi, labi pārdomāti spriedumi. Tam, kas publicējis šādus vārdus, žēlastības vairs negaidīt no varas apdullinātajiem varmākām. Tādēļ arī vēl nesen daudzinātais kolchoza direktors, kas beidzis divas fakultātes — filozofijas Rigā un lauksaimniecības Jelgavā, tālāk, iztirzājot savu stāvokli, atzinās: „Es to runāju no pieredzes. 1969. gada 27. septembrī pieci vīri atnāca pie manis dzīvoklī un izdarīja kratīšanu. Viņi turēja mani aizdomās, ka esmu aplaupījis valsts bankas Jūrmalas nodaļu, paņemot 19.000 rubļu. Patiesībā viņi meklēja un paņēma politisko literātūru, visu, kam bija kāds sakars ar notikumiem Čechoslovakijā, paņēma pat ‚Pravdu' un ‚Izvestiju'. Nešaubāties, ka viņi tagad atradīs pierādījumus, lai nodotu mani valsts drošības policijai un mani arestētu. Izmeklēšanas tiesnesis man jautāja (kopš šāgada 1. aprīļa vairs nestrādāju), kādēļ esmu bez darba. Mani atbrīvoja no darba, kad atrados atvaļinājumā, par to, ka rakstīju Suslovam vēstuli. Nelauj man pierakstīties, kur dzīvo mana ģimene (sieva un trīs meitenes, kuŗas vēl skolas vecumā). Kam gan nav zināms, ka tās pierakstīšanās nevienam nedod pat sīknieka darbu? Jābūt augstākā mērā dīvkosīgam, zinot visus augšminētos iemeslus, lai vēl vaicātu, kādēļ nestrādāju."

Pēc britu laikraksta „The Times" un „Daily Telegraph" informācijas, Jakimovičs Rigas Jūrmalā tagad apcietināts, par ko mūsu laikrakstā arī jau ziņots. Viņu apvaino baumu izplatīšanā un valdības nostādīšanā. Piezīmējams, ka Jakimovičs pēc pirmās vēstules uzrakstīšanas zaudējis ne vien darbu, bet nokavējoties arī izslēgts no partijas, ka kolchozniekī centās viņu aizstāvēt kā godīgu un spējīgu kolchoza vadītāju. Pēc atlaišanas no darba viņš ar ģimeni pārcēlās uz Jūrmalu, sākumā arī tur pierakstīts, bet vēlāk milicijas iecirkņa priekšnieks viņu izsaicināja otrreiz un pasē iespieda zīmogu, ka no Jūrmalas atkal izrakstīts. Tā kā viņš nekur nevarēja atrast darbu, Jakimoviču dzīvokli pastāvīgi uzmanīja. Sieval, kaut viņa ir pilntiesīga skolotāja ar augstskolas izglītību, iedeva darbu bērnu dārzā ar ļoti mazu atalgojumu. Ar bērndārznieces algu labākajā gadījumā varēja iztikt divi, lielākais trīs cilvēki. Bet Jakimovičī bija pieci.

Kas nu gaida drosmīgo vīru, kuŗš nebaidījās teikt patiesību? Pēc dažiem mēnešiem sekos prāva, pēc tās spaidu darbi, bet spaidu darbu nometnē cilvēki tāpat kā Staļina laikā vārda tiešajā nozīmē mirst badā. Piemēram, izvērtējot autentiskas ziņas par pārtikas devām apcietinātajiem padomju rakstniekiem un intelektuāļiem, „The Times" iesūtāju vēstulēs Londonas saimniecisko zinātņu skolas mācības spēks Redavejs 1968. gada 5. decembrī rakstīja: „Vergu darbu nometņu uztura ikdienišķajā devā smaga darba strādniekiem ir 2400 kaloriju (pietiekami 7 — 11 gadu vecam bērnam), bet tā dēvētās soda devas ir tikai 1300 kaloriju dienā." Ar šādu devu spiests iztikt apcietinātais rakstnieks Jūlijs Daniels, kas sarakstījis pazīstamo satīru „Runā Maskava". Redavejs piemetinājis, ka ar 1300 kalorijām pietiekot trīs gadus vecam bērnam, bet ne piesaugušam vīrietim. Nav nekādu šaubu, ka jaunstaļinisti

(Nobeigums 4. lpp.)

FOTOGRAFS KĻUVIS FOTOGRAFĒJAMAIS...

No likai cēlēm, bet arī straadi "torņio ilgojas pēc jaukiem „apartamentiem". Uzņēmumā mūsu laikraksta fotografs Jānis Līgers savas mājas dārzā ar jaunu dzīvokļu strazdu būri, kuŗā jaunie iemītnieki ievēcās jau 10 minūšu laikā, ieprieks izcinot nīkni cīniņu ar citiem mājokļa gribētājiem.
Foto V. Cinis

Dāvina izcīnai zobenu un saktu

GENERĀĻA GOPPERA FONDA BALVAS PIEŠĶIRTAS DR. NIKOLAJAM VĪKSNIŅAM UN IMANTAM BITEM

Katru gadu 2. aprīlī piešķir Latvijas skautu prezidenta ģenerāļa Kārļa Goppera fonda balvas par iepriekšējā gada izcilākajiem veikumiem literātūrā, mūzikā un tēlotājmākslā, kuŗi sekmē jaunatnes audzināšanu latviskā garā. Šogad ģen. Goppera 93. dzimšanas dienā piešķīra tikai divas balvas, katru 500 dol. apmērā, bet arī godalgošanai iesūtīto darbu bija mazāk nekā iepriekšējos gados. Ja parasti balvas piešķīra vienā no trim minētajām galvenajām nozarēm, tad šogad, apbalvojot Dr. phil. Nikolaju Vīksniņu un Imantu Biti, balvas piešķirtas par darbiem, kuŗi neietelp nevienā no šīm katēgorijām, bet visparēji kalpo jaunatnes latviskajai audzināšanai. Iepriekšējos gados balvu pasludināšanas dienā fonds fiksoja svinīgu aktu, aicinot tajā balvu saņēmējus, bet pēdējos divos gados tas vairs nav notīcis.

Dr. N. Vīksniņam (Filadelfijā) balva piešķirta par grāmatu „Latvijas vēsture jaunā gaismā" (skat. recenziju LA 15. marta numurā), kuŗas pamatā ir autora Latvijas vēstures seminārā lasītās lekcijas. Pēc fonda vērtēšanas komisijas atzinuma, šai darbā aprakstīta visa Latvijas vēsture un sniegti daudzi vēl nepublicēti materiāli par Senlatviju, iestarpinot arī tēlojumus ar kultūrvēsturisku nozīmi. Stāstījums ir interesants un arī sausie dati labi lasās. Fonds atzina, ka šī grāmata noderīga pašmācībai, skolotājiem un jaunatnes audzinātājiem.

Imantam Bitem (Londonā, Anglijā) balva piešķirta par ilggadēju sekmīgu darbu, ilustrējot bērnu žurnālu „Mazputniņš" un citus jaunatnes izdevumus un grāmatas.

Komponists Dr. Gundaris Pone bija iesūtījis savu darbu „San Michele della Laguna" klavierēm, klarnetei un vijolei, pavadrakstā norādot, ka šis darbs domāts jaunatnei, kas meklē ceļu uz avangardistu mākslu. Fonds tomēr atzina, ka šis darbs neatbilst godalgu noteikumiem, tādēļ ieteica to Kultūras fonda godalgošanai. Darbs uzdevumu — iepazīstināt jaunatni ar moderno kompoziciju — būtībā ir izpildījis, bet fonds balvas piešķir tikai par darbiem, kas sekmē jaunatnes latvisku audzināšanu.

Iesūtītos darbus vērtēja īpaša komisija katrā galvenajā nozarē. Visās komisijās piedalījās latviešu skautu pr-ks F. Sīpols, fonda valdes loceklis V. Hazners un vēsturnieks T. Dukāts, bet jietpratēji atsevišķajās nozarēs bija R. Sināta un R. Gāle literātūrā, I. Sakss un A. Purvs mūzikā, prof. A. Annus un E. Šturma tēlotājmākslā.

Fonds piešķīra 150 dol. Bruno Skultes baleta „Koklētājs un velns" nošu pavairošanai. Šis jaunais balets, kuŗu iestudēs jaunieši, koklētāji un dejotāji, iznāks visā drīzumā, bet vēl jāpārraksta notīs partitūrai un atsevišķajiem instrumentiem. Šogad pabeigs I. Bites krāsojamo bilžu grāmatu serijas izdošanu ar darbu „Latvijas putni". Līdz šim jau iznākušas 5 šāda veida grāmatas. Fonds izdos arī Artura Baumaņa grāmatu „Pa Kronvaldu Ata pēdām".

Jau pērnvasar fonds pasūtināja visām skautu vienībām pa eksemplāram izdevuma „Res Baltica" nodošanai kādai patvēruma zemes bibliotēkai, kuŗa atrodas attiecīgās vienības darbības rajonā. Šogad fonds nolēmis dāvināt divas balvas vienreizējai izcīņai latviskajos pārbaudījumos veiksmīgākajai skautu un gaidu vienībai. Skautu sacensībai domāts latvju zobens, kuŗu gatavo daiļamatnieks Juris Kļaviņš Nudžersijā, bet gaidām — latviska sakta, kuŗu darina daiļamatnieks O. Grīns Čikagā.

Ģenerāļa Goppera fonda valdes priekšsēdis šogad ir Fr. Sīpols, ģenerāļa piederīgo pārstāvis V. Hazners, sekretārs Arvīds Lūsis, kasieris B. Budkēvičs un locekļi J. Padegs un U. Biļķis. Fonda pārstāvis Kanadā ir J. Treimanis, Austrālijā — A. Kiploks, Anglijā — I. Kažociņš un Vācijā — J. Sudrabiņš.

Niksona plāns kaŗa izbeigšanai Vietnamā

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ"" NO VAŠINGTONAS

Pavasaŗa siltajā saulē gadsimta centienus panākt drīzu tējai krāšņajai ziedu parādei jau sagatavojušās slavenās Vašingtonas tulpes. Arī cerīņi raisa pirmos pumpurus, un drīz vien tūristu tūkstoši apbrīnos ziedu jūrā ietērpto pilsētu, apstājoties, varbūt, arī pie Baltā nama, no kuŗa visa pasaule gada jaunus cerību pilnus miera vējus.

Reizē ar pavasaŗa sauli tomēr atmodušies arī mošķi, kuŗi, sludinot mieru, apzināti vai neapzināti kalpo patiesās brīvības kapračiem.

Jau Lieldienās arī Vašingtonas ielās maršēja „miera demonstranti", kas, ignorējot ASV prezidenta Niksona centienus panākt drīzu Vietnamas konflikta izbeigšanu, kā paklausīgas lelles izkliedza viņu mutēs vārtus miera praviešu ieliktos saukļus: „Slepkava Niksons! Lai dzīvo vietkongu brīvības cīnītāji! Bez noteikumiem tūlīt izvākt visus brunotos spēkus [illegible] mas!"

Lai cik aplami šie sauklji būtu, varbūt to varētu izskaidrot ar amerikāņu sabiedrības daļas neapmierinātību ar nepopulāro Vietnamas kaŗu. Bet — kā gan lai izskaidro to, ka ar tiem pašiem saukļiem, droši vien, kādas pavisam sarkanas saulītes pamudinātī, demonstranti tai pašā laikā maršēja arī neskaitāmās citās pasaules mētropolēs?

Kad Vašingtonā nesen viesojās Kanadas ministru prezidents Trudo, prezidentam Niksonam — šķiet, gluži pamatoti — radās iespaids, ka viņa viesis ir intelektuāls pacifists, bet nekādā gadījumā kaŗa kūdītājs vai amerikāņu atbalstītājs Vietnamas kaŗā. Bet tieši Lieldienās Kanadas galvaspilsētā Otavā „miera demonstrantu" plakātos bija lasāms: „Slepkava Trudo! Izbeigt Kanadas atbalstu imperiālistiskajā Vietnamas kaŗā!" Jāsautā, vai šo demonstrantu īstais nolūks nebija

(Nobeigums 8. lpp.)

Raimunds Čaka,
ASV latviešu skautu jendas priekšnieks

Neaizmirsīsim arī vecās tradicijas!

SKAUTU UN GAIDU VADĪTĀJU KONFERENCEI SANĀKOT

Šai nedēļas nogalē Kanadā pulcējas ASV un Kanadas latviešu skautu un gaidu jendu vadītāji un vadītājas, lai darba sēdēs un konferencēs, gan kopīgās, gan grupējoties pa darbības pakāpēm un nozarēm, vērtētu aizvadītajos divos gados paveikto — arī iecerēto, bet nepaveikto! — un meklētu jaunas ceļa zīmes turpmāk veicamajam.

Skautu un gaidu organizācijas trimdā izveidojušās par īstām latviešu ģimeņu organizācijām. Daudzu pašreizējo skautu un gaidu tēvi un mātes paši kādreiz ir bijuši skauti un gaidas, un viņiem palicis jaukā un saulaiņa atmiņā šo organizāciju ierindā un nodarbībās pavadītais laiks. Tādēļ arī viņi neliedz savu atbalstu tagadējam skautu un gaidu darbam, mudina un velcina savu bērnu iekļaušanos un piedalīšanos šajās organizācijās. Arī pārējā sabiedrība — organizācijas un draudzes — atskārtušas, ka skautismā un gaidismā slēpjas vērtības un pievilcība, kas var kalpot mūsu tautas centienu īstenošanai un piepildīšanai. Bez ārējā skaļuma, klusā ikdienas darbā skautu un gaidu vadītāju saime ir pierādījusi, ka jaunatnei trimdas sākumā gados dotā mude „Pasaules tālēs augsim vienoti Latvijai!" nav tikai skaļīga saukla, bet ka šīs apņemšanās ir arī intensīvu un neatlaidīga darba segums. Latvijas laika skautu mudinājumu un saukļu „Vadītāji, savās vietās!" un „Disciplīnu un stāju!" pozitīvā ietekme ir jaušama arī trimdā, pēc gadu desmitiem. Ir pamats cerēt, ka šī konference vadītāju saimes vienotību saliedēs vēl ciešāku, apliecinot disciplinētu uzticību un paļāvību jaunajiem pašu ievēlētajiem pārvaldes organiem un amatpersonām.

Nav noliedzams, ka laikmets un vide, kuŗā tagad dzīvojam, arvien vairāk ietekmē arī mūsu jaunatnes stāju. Cīnīties pret šīm negatīvajām ietekmēm ir jauns, bet grūts uzdevums, kuŗa priekšā tagad ikdienas stāv ne vien vecāki, bet arī skautu vadītāji un gaidu vadītājas. Mēs negribam savu veco gadu desmitiem par labu atzīto skautu un gaidu likumu un citu tradīciju zeltu un sudrabu izmainīt pret šī laikmeta lēto vienas dienas saukļu un „ideju" inflācijas papīrnaudu! Tādēļ mēs joprojām mudināsim savus skautus un gaidas, lai viņi paši vada savas dzīves laivu šo mūsu veco un pārbaudīto tradīciju garā un neļauj īslaicīgiem un pārejošiem laikmeta viļņiem un vilnīšiem ietekmēt tās virzienu.

Cildināms un slavējams ir tas klusais darbs, ko savās vienībās un pulciņos veic, ja tā varētu teikt, mūsu skautu un gaidu ierindas vadītāji — vienību priekšnieki un priekšnieces, pulciņu vecākie un vecākās un viņu palīgi un palīdzes. Pavērojot šos savas apkārtnes jaunatnes vadītājus, skaidri redzama viņu pašaizliedzība un nesavtīgums — gadiem ilgi un burtiski diendienā darbojoties savu jauniešu labā un ar šiem jauniešiem. Daudz laika un enerģijas prasa šis darbs! Nepietiek tikai reizi nedēļā, vai sliktākajā gadījumā pa divām nedēļām reizi, pavadīt pāris stundu nodarbībās. Nē! Šīm nodarbībām ir jāsagatavojas. Vadītājiem ir jālasa speciālā literātūra, jāsakārto un jāpārdomā ikviena nodarbībā ieņemamā viela, lai tā būtu jauniešiem interesanta, lai viņi nodarbībās ne vien patikami pavadītu laiku, bet mācītos arī kādas praktiskā dzīvē derīgas mākas un gūtu kādas atziņas sava rakstura un garīgās stājas veidošanai. Tas viss prasa vadītāja laiku, enerģiju un arī materiālus upurus. Bet šī uzupurēšanās un laika ziedošana tad arī ir vainagojusies panākumiem, kādu citām jaunatnes organizācijām nav.

Trimdinieku vecākā un vidējā paaudze atcerēsies, ka skauti un gaidas Latvijā nebija lielākā jaunatnes organizācija, nebija visvairāk cildinātā un daudzinātā jaunatnes organizācija. Bet trimdā skauti un gaidas ir palikuši vienīgie no līdzīga tipa latviešu jaunatnes organizācijām. Un pēc-daudziem trimdā pavadītajiem gadiem, skautu un gaidu organizācijās vēl nav vērojams pagurums un apsikums, bet — rosmes un darba spara pieaugums! Aug arī skautu un gaidu skaits, vecajiem vadītājiem talkā nāk vadītāju jaunaudze. Dažās vietās vienību vadība jau tikpat kā pārgājusi jauno, trimdā izaugušo un vadības darbam trimdā sagatavoto darbinieku rokās. Taču šīs optimistiskais situācijas vērtējums nav jāpārprot. Darba joprojām ir daudz un darba darītāju pārpilnība nedraud. Atsaucīgām sirdīm un čaklām rokām vēl joprojām ir daudz brīvu vietu skautu un gaidu vadītāju saimes ierindā. Kā šīs vietas aizpildīt, par to būs pārrunas arī šai konferencē. Taču daudzi bijušie skauti tagad varētu sākt pārdomāt, vai viņi nevarētu atgriezties pie skautu un gaidu nometņu ugunskuriem kā jauni vadītāju vietnieki, lai pēc tam kļūtu vadītāji.

Trimdā latviešu skautismam un gaidismam, tāpat kā visai pārējai latviešu jaunatnei un latviešu sabiedrībai vispār, ir spēcīgs ienaidnieks, kas savās skavās un apkampienos vilina ar draudzību un sirsnību. Tas ir asimilēšanās draugs. Taču arī šai cīņā mūsu skautisms un gaidisms var iziet, apbrunojies ar ieročiem, kuŗi nebija sveši jau Latvijas neatkarības laikā. — Tie ir mūsu tautas gara mantas un tradicijas, tāpat augsts skautu un gaidu prasību un sasniegumu līmenis. Ar to mēs izceļamies citu tautu skautu saimē, gūstam panākumus un uzvaram sacensībās. Tas latviešu skautos un gaidās modina lepnumu būt latviešu skautam un gaidai un — palikt latvietim! Viņi arī redz un atskārš, ka mūsu skautismā, gaidismā un mūsu tautiskumā ir vērtības, kādu nav citur, un šīs vērtības palīdz arī dzīvē let panākumu takās. Nav viegla šī cīņa, bet nu jau trimdā aizvadītie turpat 25 gadi liecina, ka mēs šai cīņā pastāvam un varam pastāvēt, tātad — mēs nezaudēsim!

Kas tie tādi, kas dziedāja

ASV latviešu vidējās paaudzes sanāksme Katskilos iniponēja dažādā ziņā. Pirmkārt jau pats ceļš uz satiksmes vietu Kerhonksonā, kura atrodas kalna galā, meža vidū, alz septiņreiz septiņiem ceļa līkumiem, vairāku miljonu dolaru vērtā ukraiņu īpašumā, ko īuztur viņu dzīvības apdrošināšanas biedrība. Pagalms tur beidzas ar gravu, kur lejā skrien un krāc kalnu upe, gluži kā Gvadalkvivīra. Upmalē tai nedējas nogalē ziedēja pūpoli. Likās, ka tuvumā vajadzētu būt baltajai mežvidus pilij, kuŗā Cosa Nostra dalībnieki pulcējoties savām slepenajām sēdēm...

Gatavošanās uz sapulci, acīm redzot, bijusi ļīga un rūpīga, ko varēja redzēt kaut vai no iepriekš izsūtītajām programmām, latviskā stilā apvienojot skaistumu ar lietderību, katrai sesijai liekot apzīmējumā tautas dziesmas rindiņu. Sai ziņā interesanti salīdzināt pirmo programmu ar pēdējo, kuŗā sākotnējā sekcija „Saucu, saucu, nesasaucu" (ziņojumi par pasākumiem, kuŗi līdz šim nav atraduši dzirdīgas ausis ALAā) bija aizstāta ar „Ej, bāliņi, lūkoties" (ziņojumi par svarīgiem pasākumiem ārpus ALAs), kas skan daudz diplomātiskāk. Rikotāji, laikam, bija atzinuši, ka šai sanāksmei, lai tā varētu kaut ko panākt, nedrīkst ļaut ieslīdēt kritizēšanas sliedēs. Tādēļ to vadīja ar visai smagu roku tā, ka pat samērā nevainīga vārdu spēle par „Mazputniņu" saņēma rājienu. Ievērojot to, ka „mums nāvīgi trūkst disciplinas" (Ģirts Zeidenbergs), rājiens šoreiz, varbūt, bija attaisnojams, taču jācer, ka nākošā ALAs valde nelūkos ar tikpat stingru roku arī turpmāk apspiest visa veida humora izpaudumus, bet sapratīs, ka „velna dzīšana" ir tikpat lielā mērā mūsu senču mantojums kā tautas dziesmas.

Apbrīnojamu darbu bija veicis sanāksmes galvenais kārtotājs Ģirts Zeidenbergs, kas kopā ar savas apkaimes tautiešiem rādīja, kā tautiskās sanākšanas var savienot ar moderno tehnoloģiju. Lieta tāda, ka viņa apkaimes tautieši pa lielākai daļai nodarbināti lielās biroju mašīnu firmas IBM dienestā.

Varbūt tas bija sacīkšu pulkstenis, varbūt drauds, ka katra liekā minūte maksās dāleri, kas ziedojams labdarīgiem mērķiem, bet, varbūt, arī cenšanās pierādīt, ka tas iespējams, bet programma risinājās iepriekš noteiktā laika robežās. Jāsaka, ka dažkārt 3 minūšu runas var būt iespaidīgākas nekā divstundīgās. Laiku ietaupīja arī dalībnieku sadalīšanās darba grupās, kuŗu pārstāvji pēc tam nolasīja grupas atzinumus kopīgā sēdē. Dr. Valda Melngaile tādā kārtā, nolasīdama astoņus punktus, kuŗos bija summēti atzinumi kultūras lietās, uzreiz izpelnījās nedalītas ovācijas.

Ziņojumos par ALAs līdzšinējo darbību un problēmām visirsnīgāk runāja Ivars Bērziņš, kamēr Uldis Grava iespaidīgi apskatīja vidējās paaudzes trimdas histeriju, martīru mītu (kas vairs nelespaido) un to, kā tos varētu aizstāt ar racionālāku darbu. Debatēs pēc šīs sesijas izcēlās šādi fakti un komentāri: „1952. gada ALAs kongresā piedalījies 101 delegāts, tagad piedalās apmēram 90, kaut ALAā ietilpstošo organizāciju skaits lēšams uz pāri 200 (ja nevienu neslēdz)." — „ALAs biedru sarūkšanas iemesls kā svarīgs nobiruma faktors ielēšams mirstība." — „ALAs ideologi tikpat grūti atrodami kā slavenais „komūnistu pirksts', par kuŗu gaŗumgaŗus piedzīvojumu stāstus savā laikā iespieda „Rūgtais aplnis'." — „Pilskalnu un cietokšņu vērtība izbeidzās pirms 700 gadiem." — „ALAu vajadzētu izveidot par organizāciju, kuŗu vajadzības gadījumā varētu sekmīgi izmantot kā vienību, ko šejienes politikā mēdz apzīmēt ar jēdzienu ‚spiediena grupa'." Tas, manuprāt, bez apvienošanās ar igaunieni un lietuviešiem gan diezin vai izdosies.

Ziņojumos par svarīgiem pasākumiem ārpus ALAs katram bija dota iespēja izcelt sev tuvākā pasākuma labās puses. Pat Gaŗezers, kas plānā nebija paredzēts, dabūja 3 minūtes reklāmas laiku, ko it veiksmīgi izmantoja Ļauris Kalniņš, nemaz nerunājot par skautiem („Varbūt tāpēc, ka skauti nekad ar saviem labajiem darbiem nedižojas, tie nav pamaniti"), apgādu Ceļinieks („Ceļinieks ir plašāka organizācija nekā ALA un vairāk domājis par darbības uzturēšanu nākonē"), 1.000.000 dol. latviešu fondu (kas divu dienu laikā Katskilos pavairoja savu biedru skaitu ar 3 jaunpienāvējiem), Baltijas studiju konferenci (tā kā ziņotājs bija rīcības komitejas kasieris, tad sanāksmes dalībnieki dzirdēja šī pasākuma financiālo aizmuguri), BATUN (kuŗu reklāmēja Dr. Dzintars Paegle tik sekmīgi, ka savāca 16 jaunu biedru sanāksmes 51 dalībnieka vidū, bez 14 tajā jau sastāvošajiem), radioraidījums uz Latviju Jurim Jaunīrānam nezkuŗo reizi atkārtojot atspēkojumus tiem pašiem nepamatotajiem iebildumiem, kas dzirdēti jau kopš Brīvās Latviešu Balss uzsākšanas laika) un Tautas svētkiem Toronto, kas notiks 1970. gadā no 27. jūnija līdz 5. jūlijam, par ko ziņoja Dr. V. Gulēns.

Pārrunas par iespējām aktivizēt ALAs darbību un iesaistīt sabiedrības plašāku atbalstu bija iedalītas trīs daļās. Kultūras daļu vadīja A. Rītums, politikas — G. Melerovics, bet administrātīvās darbības — I. Bērziņš. Sulīgākie teicieni no šīm pārrunām: „Būt latvietim trimdā (varbūt arī Latvijā) drīz būs pilna laika darbs." — „Latvijā latviešu valodu mācīja 2 stundas dienā pamatskolā un 1 stundu vidusskolā. Kā gan mēs to pašu varētu cerēt iemācīt mūsu sestdienas papildskolīņās?" — „Ja ALA pastāv kā zināms simbols, tās loma ir piešķirt identitāti, veidot noteiktus vaibstus. Taču ALAs informācijas paudējs ‚Laiks' ir visai jucekligs organs un nekādus skaidri izteiktus vaibstus nerāda. Ja ALAs galvenā funkcija ir būt par komūnikācijas centru, tad šīs avīzes lasītājiem nav skaidrs, kā tur atrodamos rakstus iztulkot, jo tam nav amerikāņu laikrakstos parastās redakcijas domu paudējas lappuses. Ideoloģiska satura raksti ar izteiktu noslieci daudz neparādās, tāpat kā ieskaiti par ALAs vadošo ideoloģiju." — „Organizācijas cīnās ar mērķu trūkumu." — „Ļeņinam necēla mauzoleju, kamēr viņš dzīvoja, kāpēc lai mēs ieliktu visas pūles šādam mauzolejam līdzīgā dokumentācijas centrā?" — „Attīstāmsē uz ‚Dzintenes Balsi' pēdējais laiks nākt pie prāta. Es šoreiz runāju kā psichiatrs."

Nepatika sanāksmē manītais ieskats, ka ASV Baltijas valstu apgabals neesot svarīgs. Pirmkārt, tāpēc, ka tas nemaz nav tiesa: pat neskaitot augstā plauktā vai svētdienas īdeālus, Baltijas apgabals ASV ir svarīgs vismaz četru pavisam praktisku iemeslu dēļ; otrkārt, tāpēc ka šādu pārliecību pieņēmušiem mums būtu pavisam veltīgi iet kot iet un pārliecināt ASV valstsvīrus par to, kam paši neticam. Šāda neticība sev var nelabvēlīgi ietekmēt nopietni plānoto darbu nākotnē. Trīt vai gribas izsaukties kopā ar mācītāju, kas iesvētīes mācības stundās aizvien atkārtoja: „Meitenes, apzinieties savu vērtību!"

Šī arī, ka nepārrunāja jautājumu, vai turpmāko gadu laikā nevarētu pārkārtot ALAs statūtus tā, ka valdes (vai padomes) vēlēšanās var piedalīties visi ALAs biedri — pēc LNAK vai DV paraugu. Vairāki sanāksmes dalībnieki izteica bažas, ka bez šī svarīgā pārkārtojuma būs grūti iedzīvināt centrālās organizācijas nopietnu atbalstīšanu atsevišķajos „cietokšņos".

Ja pārrunās par politiku sanāksmes dalībnieki vietumis citēja Ignāciju Loljolu, Makiavelli un piemērus no Sv. Romas impērijas laika, tad lietu administrātīvās puses vērtēšanā it efektīvi noveda vidējās paaudzes sanāksmes dalībniekus uz cietiem pamatiem. Varbūt paši brīnidamies, šīs pasaudzes pārstāvji, kas ne bez iemesla dažkārt dēvēti par kēves dēļiem, tupētājiem silopkaula torņi, savas nabas apjūsmotājiem, trimdas vienības grāvējiem un vēl daudz citādi, konstatēja, ka viņiem ir vairāk kopīga nekā tā, kas tos šķir. Šādi saliedēts spēks ir jauns faktors ALAs vēsturē. Dažs labs šo varēja likt lietā ikdienas darbā iegūto praksi, tādēj arī priekšlikumiem par darba koordinēšanu, decentralizāciju, financiālajām iespējām darba nodrošināšanai nākotnē bija īstenības labā piekaņa.

Protams, jautājums, vai nākošajā ALAs kongresā Filadelfijā izdosies visus praktiskos padomus likt lietā, lielā mērā saistās ar jautājumu, kādus delegātus organizācijas izšķirsies sūtīt uz šo kongresu. Kā debatēs dzirdēja: „Nevar būt dzīvas domu izmaiņas starp nedzīviem cilvēkiem." — „ALAs kongresu delegātu kvalitāte jāpace], lai siltu ķermeņu vietā darbotos dzīvi cilvēki."

Taču, arī lēšot pēc vispesimistiskākajiem pieņēmumiem, iznāk, ka nākošajā ALAs kongresā šai vidējās paaudzes sanāksmē izstrādātos priekšlikumus izrastajā veidā „nodot valdei zināšanai un eventuālai tālākai rīcībai" tik lēti neizdosies. Drīzāk gan gaidāmi vairāki svarīgi pārkārtojumi turpmākajā ALAs darbībā.

D. V.

LASĪTAJU vēstules

NEPĒLĪTĪTI PĀRMETUMI

Ed. Vilce rakstā „Braucot uz Latviju, jāmācās krievisti" (LA 12. marta numurā) izsaka nepelnītus pārmetumus vecākajai paaudzei, īpaši organizāciju amatpersonām Grand Rapidos, kā pēdējie nav bijuši sevišķi kuplā skaitā jauniešu rīkotajā pārrunu vakarā. Plēst no organizāciju amatpersonām, tā sakot, „devinas ādas" ir necienīgi un neatbildīgi. Domāju, Ed. Vilce pats labi atceras laiku, kad cēla jaunu Latviešu biedrības namu, pie kuŗa būves biedrības valdes vīri nostrādāja simtiem stundu, nemaz neskaitot tās, kuŗas aizvadīja sēdēs un dažādos apmeklējumos iestādēs, kārtojot būves formālitātes. Biedrības amatpersonas nav atteikušās arī ziedot lidzekļus gan nama vajadzībām, gan citiem pasākumiem, bet ja no viņiem vēl prasa, lai tie ierastos ikvienā sarīkojumā, tad jāatzīst, ka šāda prasība iet pāri katra cilvēka spēkiem un iespējām! Tādēļ lai atļauts jautājums: Cik stundu pie biedrības nāma būves nostrādāja pats Ed. Vilce? Un vai viņš nav izvairīcis nevienā sarīkojumā?

Rakstā arī teikts, ka M. Granta brauciens uz Latviju izmaksājis ap 6 tūkst. dol., to lētāk izkārtojot R. Spurim Čikagā; amerikāņu ceļojumu biroji esot dārgāki. Tas nu nebūs tiesa. Tāpat dzimtenē jaunieši atvadoties esot teikuši, lai ciemos vairāk braucot jaunieši, vecākā paaudze viņus daudz neinteresējot. Tā nu ir īsta propaganda, jo šādus uzskatus pauž arī t. s. komiteja kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs resp. čeka. Nenobriedušu jaunieti „apstrādāt" taču ir ļoti viegli, un tāds jaunietis, atgriezies atpakaļ, ir labākais propagandas rīks, kas kalpo komūnistu interesēm, pašam to pat nenojaušot. Mums šai ziņā bijuši jau visai bēdīgi piedzīvojumi. Arī čekas mērķi mums ir skaidri: šķelt svešuma latviešu vienotību un sēt naidu paaudžu vidū.

R. J. un R. P. Grand Rapidos

Latviešu republikāņi un nacionālpolitiskā darbība

DR. ILGVARA SPILNERA REFERĀTS ASV LATVIEŠU VIDĒJĀS PAAUDZES SANĀKSMĒ KERHONKSONĀ

Galvenā latviešu nacionālpolitiskā darbība līdz šim ir bijusi lūgumi valstsvīriem un politiķiem atbalstīt mūsu intereses. Stāstot par latviešu tautai nodarītajām pārestībām un netaisnībām, vispirms mēģināts aizkustināt valstsvīru un politiķu goda un taisnības jūtas. Tas šķietami arī izdodas. Par to liecina dažādas saņemtas vēstules un deklarācijas, kuŗas principā latviešu nacionālos centienus atbalsta.

Taču analizējot amerikāņu politiķu un ASV latviešu sabiedrības attieksmes, jākonstatē, ka visos pēckaŗa gados nav radies neviens īsti kontroversāls jautājums Baltijas lietās, kas prasītu kādu noteiktu ASV valdības lēmumu vai rīcību. ASV valdības ārpolitika ir atstājusi Baltijas jautājumu nomalē, un latvieši nekādu konfrontāciju nav meklējuši. Tādēļ arī ASV valdības un kongresa šķietamā labvēlība latviešu un visu baltiešu nacionālpolitiskos jautājumos nav bijusi padota uguns pārbaudei.

Tau politiķu principiāla labvēlība mierīgos apstākļos attēlo tikai ASV politiku un latviešu sabiedrības attieksmju vienu pusi. Otra puse ir latviešu sabiedrības nostāja pret politiķiem. Latvieši līdz šim galvenokārt gājuši pie ASV valstsvīriem un politiķiem bezpartejiskā veidā. To var labāk pateikt — latvieši ir gājuši pie politiķiem „ar tukšām rokām".

Jāatceras, ka politiķi vispirms ir reālisti un, varbūt, tikai pēc tam ideologi. Reālajā dzīvē cilvēku un cilvēku grupu attieksmes viegli, un tāds jaunietis, atgriezies atpakaļ, ir labākais propagandas rīks, kas kalpo komūnistu interesēm, pašam to pat nenojaušot. Mums šai ziņā bijuši jau visai bēdīgi piedzīvojumi. Arī čekas mērķi mums ir skaidri: šķelt svešuma latviešu vienotību un sēt naidu paaudžu vidū.

principā, tikpat maz nozīmē arī latviešu bezpartejisks paldies šiem pašiem politiķiem.

Šo un citus apstākļus apsverot, latviešu politiskie darbinieki ar republikāņu politisko noslieci organizētā veidā atbalstīja Niksonu ASV prezidenta vēlēšanās, izveidojot latviešu pārstāvju un klubu tīklu no Masačuzetas līdz Floridai un no Ņujorkas līdz Vašingtonas un Kalifornijas pavalstīm. Šis tīkls Voldemāra Korsta vadībā apvienojās kā organizācijas United Citizens for Nixon-Agnew latviešu nodaļa. Niksona vēlēšanu kampaņas vadītāji to drīz atzina par kampaņas organizācijas sastāvdaļu visu ASV apjomā. Darbojoties vienā centrālā organizācijā, latviešu vārds kļuva pozitīvi pazīstams un latviešu nodaļas darbība izpelnījās jaunievēlētā ASV prezidenta un vadošo republikāņu atzinību.

Lai latviešu ietekme un sakari republikāņu partijā pēc vēlēšanu kampaņas sekmīga nobeiguma nezustu, latviešu politiskie darbinieki, kuŗi bija veidojuši un vadījuši latviešu nodaļu kampaņas laikā, nolēma turpināt politisko darbību, nodibinot Amerikas latviešu republikāņu apvienību (ALRA) kā organizācijas United Citizens for Nixon-Agnew latviešu nodaļas tiešu turpinājumu. ALRA ir neatkarīga latviešu organizācija ar republikāņu politisku noslieci. Tās mērķis nav ne pārņemt darbu, kuŗu citas organizācijas jau veic, ne dot veidot jaunu latviešu nacionālpolitiku. ALRA ir plānota kā līdzeklis, kas var palīdzēt paust latviešu nacionālos centienus vadošajās republikāņu aprindās un veicināt to īstenošanu dzīvē. Sadarbojoties ar republikāņu partiju un organizētā veidā palīdzot ievēlēt amatos latviešiem labvēlīgi noskaņotus politiķus, latvieši var iegūt atbalstu, kam pamatā būtu reālas politiskās dzīves attieksmes — abpusējs labums. Kā neatkarīga politiska organizācija, ALRA var pati izvēlēties savu darbības veidu, laiku un atbalstāmos republikāņu kandidātus. Varbūt daži kritizētāji teiks, ka tik mazai grupai kā latviešiem neatmaksājas ieņemt partejisku nostāju. Politiskā dzīve tomēr rāda, ka nozīmīga ir tikai organizēta un aktīva grupa, kaut maza, nevis neorganizēta un pasīva liela cilvēku masa.

ALRAā par biedru var iestāties ikviens, kas atbalsta tās centienus. Līdzīgi aizvadīto vēlēšanu kampaņas organizācijai, ALRA sastādās no vietējām republikāņu organizācijām latviešu centros. To pārstāvji veido padomi, kuŗu vada prezidijs. Padome savukārt ievēl valdi, kuŗa ir ALRAs izpildorgans un sadarbojas ar republikāņu partijas centrālo vadību. Republikāņu klubi un organizācijas latviešu centros sadarbojas ar vietējo republikāņu partijas vadību.

ALRA būs nozīmīgs nacionālpolitisks līdzeklis, ja tā varēs *runāt republikāņu partijā daudzu organizētu* latviešu vārdā. Līdzīgā veidā latviešiem varētu būt labāks pamats demokratu partijā, ja latvieši ar demokratisku politisku noslieci nodibinātu, piemēram, Amerikas latviešu demokratu apvienību. Šāda darbošanās politiskajā laukā nav un nebūs skaidīšanās, bet dzīves reālitātes ievērošana pastāvošā valsts iekārtā. Mums jāmācās ietekmēt dažādi domājošus ASV politiķus un sadzīvot latviešu sabiedrībā, respektējot uzskatu dažādību.

Tā latviešu organizētā darbība partijā un sadarbība ar mūsu un citu baltiešu centrālajām organizācijām var palīdzēt ieturēt labvēlīgu ASV politikas nostāju Baltijas jautājumā un iegūt konkrētus labumus pastāvošo valdības programmu ietvaros.

Dr. Ilgvars Spilners

LATVIJA

30. N-RS. SESTDIENA, 1969. GADA 12. APRĪLIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 506 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 25 Grandville Ave., Toronto 9, Ont.; tālr. 769-0302.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strantē, 44 Münster/Westf., Von Elnem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — parmēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.

Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $8.40 par 1 collas slejas teilpu.

JANIS KLIDZĒJS

Kartupeļu kalns

STĀSTS

(2. turpinājums)

Starp priecīgajām, smieklos kustīgajām sejām vienu pamanu gluži klusu. Tā ir Džeresa kundze. Pie tam redzu, ka viņas acis ir pārmainījušās, tās ir pilnas silta valguma. Viņa stāv nostāk no citiem. Kāpēc viņa nav smējusies? Droši vien, viņa to nedara aiz spītības. Bet viņas acis ir pavisam citādas nekā tad, kad viņa ar Vaitiem te ienāca.

Smiekli ir pieklusuši.

„Tomēr tā kalna, kur auga skaisti kartupeļi, man ir žēl," es saku tā, lai dzird visi. „Patiesi žēl."

Deiviss paskatās uz mani kā uz kādu bezcerīgu gadījumu.

„Labi. Ja tu humoru pārvērt par nopietnību, tad runāsim ar praktiskas loģikas palīdzību. Par savu viena mēneša algu tu vari nopirkt tādu kalnu ar visiem kartupeļiem. Par otru — gatavu linu drānu desmit gadiem. Ko tu saki par visu to? Vai tev vēl arvien ir žēl?"

Es nespēju lāgā izdomāt, kā lai atbildu Deivisam tā, lai viņš varētu saprast, kāpēc man visa tā tomēr ir un paliek žēl, kad uz mūsu pusi paiet Džeresa kundze un iespraucas mūsu sarunā negaidīti un dedzīgi reizē:

„Ar mēnešalgām nevar ne velna nopirkt no tā, kā ir žēl."

Tad viņa aizdedzina cigareti, paskatās Deivisā, paskatās manī un aiziet atpakaļ savā vietā.

„Dāmas un kungi," saka Evergrīna kundze, „kamēr mēs tā cīnīsimies par Viktora kalnu un kartupeļiem, mūsu kokteiļi novadīsies galīgi. Iedzersim. Hai!"

Pēc brīža viņa apstājas, kur mēs ar Deivisu sēžam klusēdami.

„Varbūt ir daļa taisnības Džeresa kundzei, ka visu nevar nopirkt par algām, bet tad nu katrā ziņā tas nevar būt kalns un kartupeļi. Tam jābūt kaut kam vienreizēji skaistam. Viktor, pastāstiet, ko jūs darījāt, kā jūs dzīvojāt pie tā sava kalna."

Varētu viņiem stāstīt šo vakaru, visu nakti, nākošo dienu un vēl nakti, un man pietiktu, ko stāstīt. Bet man vairs negribas runāt nemaz. Man tikai patīk skatīties brīžiem tanī ainavu atblāzmā aiz 8000 jūdzēm šovakar. Tur ir mājas gals ar zaļi krāsotiem slēģiem. Kļavas, liepas, oši, bērzi. Tur ir zirgs Bēris, kas pats prata attaisīt klēts durvis un iekāpt auzu arodā. Govis ar baltām zīmēm ap purniem un pierēs, pašas brūnas. Paša būvētā vasaras būda starp divām kļavām, kur es rakstīju pirmās vēstules Teklīnai un Zuzei. Upes krastā rija, no kuŗas jumta čukura varēja mazliet redzēt pasauli. Kā es tad ilgojos redzēt pasauli!

„Ko es darīju? Ganīju govis, dziedāju. Reizēm raudāju. Un tā."

„Jūs ganījāt govis?" atvaicā Evergrīna kundze. „Tad jūs jau bijāt kovbojs, vai nē?"

„Puslīdz tas pats, apmēram. Tikai pistoles vietā dabūju šaut vienīgi ar svaigi nolauztu zaru."

„Mīļie!" Evergrīna kundze sauc visapkārt. „Viktors esot bijis īsts kovbojs. Jā, un viņš dziedājis arī"

„Tad tu esi bijis īsts lietas koks. Kāpēc tu to neteici agrāk?" Deiviss man sit uz pleca un skatās manī ar tik pilnu līdzvērtīgas cieņošanas skatienu, it kā viņš nu būtu gatavs ar mani noslēgt asins brālību.

Selija un Evergrīna kundze runā viena pār otru: „Nu tev noteikti mums jādzied kāda tavas dzimtenes kovboju dziesma! Nē, te nav vairs nekādas domāšanas, ne runāšanas — tev jādzied! Tam jābūt nāvīgi, nāvīgi interesanti."

Arī citas dāmas sanāk apkārt: „Nekad vēl nav dzirdēta Eiropas kovboja dziesma. Būtu liels prieks."

Jūtu, ka es te pēkšņi varētu no smieklīgā kartupeļu kalna īpašnieka kļūt par varoni. Eiropas kovboju sirds un kultūras reprezentantu. Tad atceros, ka par varoni būt nekad man nav bijis drosmes, vienmēr ir bijis tā kā mazliet kauns, reizē šī visa būšana man ir likusies arī diezgan gaŗlaicīga. Atceros arī to, ka savu balsi esmu kaut cik ar dziesmām piepūlējis vienīgi ganu un skolas laikos. Vēlākos gados tikai retu reizi ar draugiem pēcpusnaktī.

„Viktor, gaidām," atgādina Selija.

Telpā ir klusums ap mani. Šie cilvēki patiesi gaida to skanīgo brīnumu, kas varētu nākt no Eiropas kovboja mutes. Un šis visu varētājs kovbojs šovakar esmu es.

Mana ziņkārība vienmēr ir bijusi lielāka par manu nedrošību, un tā bieži vien ir mani glābusi. Arī šoreiz es topu ziņkārīgs pats par sevi: kas gan no manas visas dziedāšanas te galu galā sanāks? Lai tā iet. Ja nu viņi šovakar jau smējušies reiz, lai pasmejas vēl.

Deiviss pasniedz man glāzi: „Te ir tīrais. Ierauj. Labāk ies."

Es ierauju bez iebildumiem.

Ko lai viņiem dziedu? Pēkšņi atkal redzu vectēvu. Tur viņš iet pa bērzu kalnu. Un šinī brīdī es jau zinu dziesmu. To dziedāja jaunie vasaras naktīs, kad es vēl biju tik mazs, ka viņu dziesmas varēju tikai apskaust. To vēlāk dziedāju pats, kad jau zināju, cik smeldzīgi un skaisti spēj sāpēt jauna mīlestība jūnija zilajās naktīs.

„Labi," es saku. „Dziedāšu. Es dziedāšu tā, kā šo dziesmu dziedāja tur."

Un dziedu. Esmu tur uz sava kalna Livžas upes malā. Tās ugunis, ko redzu lejā caur logu, man liekas, ka tās būtu Kantinieku ciema ugunis, nevis Sanfrancisko:

Zeļu gaismu turēdams lapās,
Pie sava kalna auga bērzs
Viens pats.
No gada uz jaunu gadu
Pie sava kalna auga bērzs.

Uz kalna dziedāja jaunais
Par liniem un meiteni mīļu
Viens pats.
Bērzs klausījās visu nakti
Par liniem un meiteni mīļu.

Svešumā aizgāja jaunais,
Bērzs gaidīja dziesmu kā senāk
Viens pats.
Par liniem un meiteni mīļu
Bērzs gaidīja dziesmu kā senāk.

(Nobeigums sekos)

Sniedze Grante

SAUC MANI . . .

Sauc mani Daugava vizēdama.
Sauc lakstigalas ar seno prieku.
Sauc māmuļa kapu kalnā.

Kā lai atsaucos?
Kādu ziņu laižu?
Varbūt pārnākšu agrā pavasarī,
Ledus kad lūzīs upēs;

Varbūt ar briedušas labības elpu,
Kad tā pārstaigās laukus un sētas.
Varbūt mana pārnākšana
būs pavisam vēla;

kritušu lapu smarža
pa meža ceļu nāks pretī.
Un Zemes māte —
ar kapu atslēdziņu . . .

Vaivodes un Baumaņa koncerti Čikagā

Pūpolu svētdienas garīgajam koncertam Čikagā Antonina Vaivode bija izvēlējusies dziesmas, kas atbilda Klusās nedēļas ieskaņai. No latviešu komponistiem dzirdējām Ed. Baštika korāļveidīgo „Māci lūgties" un V. Baštika „Kas ir tas, kas gaida?" un „Lielajā piektdienā". Tās rakstītas vidēja apmēra balsij un Vaivodes dziedājumā raisījās brīvi, nepiespiesti, glāstot ar patikamiem klusinātiem toņiem.

Līdzīgā apdarē tverta arī kāda vārdā neminēta komponista dziesma „Mans brāli, uz Golgātu nāci" Vienkāršā melodija, kas dominē arī pavadījumā, Vaivodes atskaņojumā plūda dziļā izjūtā un saistīja ar sonoriem kontralta toņiem.

Pretstatā šai vienkāršībai bija Guno, Mocarta un Palestrīnas dziesmas. To atskaņojumos izcēlās Vaivodes balss plašā skāla, kas augstākā tesitūrā tuva drāmatiskajam soprānam. Viss tas sakāms arī par F. Mendelsona dziesmu interpretāciju — „Mūsu Kungs zina tos" un „Lai sirds Dievā dus". Tās saistīja ar kontrastainu dinamiku, labi tembrētiem klusinātiem toņiem un stabilas elpas atbalstītu skaņu kāpinājumu.

No mazāk pazīstamiem autoriem dzirdējām Mekdermida „91. psalmu" Skota „Svētītie, nāciet" un beigās divas Spīka dziesmas — „Tas Kungs ir mans gaišums" un „Mieru atstāju". Arī to atskaņojumi pasvītroja dziedones izpratni satura tulkojumā, kuŗā blakus labiem vokāliem dotumiem pulsēja iejūsanās un aizrautība.

Solisti labi atbalstīja Vladislava Vištela klavieru pavadījumi, kas visur bija ciešā kontaktā ar solo partiju.

Koncerts notika Čikagas latviešu katoļu draudzes Aglonas dievmātes baznīcā un bija pulcinājis daudz garīgās mūzikas cienītāju.

☆

Trešajā Čikagas latviešu biedrības abonementa koncertā bija izdevība iepazīties ar jauno un apdāvināto vijolnieku Uldi Baumani. Viņš beidzis Manhatanas mūzikas skolas vijolklasi ar bakalaura - maģistra gradu un līdztekus paidagoģiskajam darbam Trentonas valsts kolledžā turpina studijas Istmena mūzikas augstskolā doktora grada iegūšanai.

Šo mūzikālo studiju panākumi atspoguļojās viņa koncerta priekšnesumos. Viņa spēle balstās uz drošu un noteiktu locīņa vadīšanas techniku, patikamu „dziedošu" toni visās pozicijās, flažoletos un dubulttonos. To apliecināja Hendela un Brāmsa sonātu atskaņojumi, īpaši Brāmsa sonātas „Allegreto grazioso" noslēgumā.

J. Vītola „Romance" saistīja ar „G" stīgas samtaino toni; pievilcīga bija arī jūtīgi atskaņotā paša autora „Melodija". Brīnišķīgs pasāžu vieglums raisījās Bēthovena „F - mažora romancē". Nosvērti un aizrautīgi izskanēja techniski sarežģītā Lalo „Simphonia Espagnol", ar skaistiem flažoletiem, spikato un dzidriem dubulttoņiem. Ar lielu aizrautību vijolnieks izcēla vadošās temas, kas simfonijā bieži mainās ar bagātīgi izvērsto klavieru partiju. Tas bija saistošs vijoles un klavieru duets, kas sniedza iespaidīgu skaņu gleznu.

Labs partneris solistam bija pianists Anatolijs Bērzkalns. Viņš uzmanīgi sekoja solo partijai un krāšņi izcēla savas solo vietas.

SumināJumi bija lieli, mākalnieki neskopojās ar piedevām. koncerts bija labi apmeklēts.

Eduards Ramats

KALEIDOSKOPS 1969

SIDNEJAS LATVIEŠU TEATŖA IZRADE ● AUTORS ULDIS SILIŅŠ ● REŽISORI U. SILIŅŠ UN A. APELE

Liekas, ka latviešu teātŗu dzīve svešumā visrosīgākā ir Austrālijā, kur darbojas ne vien prāvs ansambļu skaits, bet arī lugas iestudē biežāk un vairāk nekā citās trimdas zemēs. Austrālijas latviešu saime arī ir vienīgā, kuŗai ir patstāvīgs operešu ansamblis Melburnā. Toties Sidneja var lepoties ar gadskārtēju „Kaleidoskopa" izrādi — humoristisku - satīrisku programmu, kuŗā grasītas sabiedriskās dzīves aktuālitātes. Arī „Kaleidoskopam" citās trimdas zemēs nav līdzinieka. Protams, Ziemeļamerikas latvieši var lepoties ar Čikāgas Piecīšiem, kuŗu programmas ir visai līdzīgas „Kaleidoskopa" izrādēm un kalpo tam pašam mērķim, starp abiem pasākumiem tomēr ir jūtama atšķirība. Lai mūsu lasītāji gūtu labāku ieskatu par „Kaleidoskopa" būtību, sniedzam divu pazīstamu Austrālijas latviešu teātŗa kritiķu — K. Freimaņa un Ņ. Luces — šīgada izrādes vērtējumu.

Kādēļ mēs divas stundas gandrīz bez apstājas smējāmies? Pašā pamatā, šķiet, guļ autora atraisītais dzīves prieks. Par mūsu stāko dzīvīti ar visiem tās trūkumiem autors labsirdīgi nosmejas, mēs viņam līdz. Tādi nu reiz mēs esam — lieligi, milzīgi organizētāji, kur nekā nav ko organizēt, pārdīeku jūteliģi, dzērāji un ideālisti, māžīgi un patosa pilni, pat stāvot rindā pie mazās mājiņas durvīm. Bet Uldis Siliņš negrib mūs mācīt. Viņam nav t. s. pozitīvo tipu. Reizu rokā ar šo dzīves prieku rit autora stils: lepni skanīgajam lozungam seko kārtīgs tautas izteiciens, pārsmalcinātai literārai latviešu valodai seko „angļu valoda ar latviešu akcentu". Bija arī jauki salidzinājumi (kultūras dienās — zirgu deķi pie griestiem, kā pie čigāniem). Dziesmu tekstos atrodamas dažas svaigas atskaņas.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem „kaleidoskopiem" šis izcēlās ar oikonomiju un vienkāršību. Pieticīgas bija dekorācijas un gaismas, pieticīgs — dalībnieku skaits, darbībai centrējoties ap rutinētajiem aktieŗiem — Uldi Siliņu un Juri Zemiti. Personīgi mani visvairāk iepriecināja dialogs. Tas bija kļuvis ne vien daudz darbīgāks, bet arī mērķtiecīgāks: sīkie pārsteigumi bija labāk izvietoti nekā agrākajos „Kaleidoskopos".

Ar tekstu saliedēta bija arī režija. „Kaleidoskops" bija lēni ritošs farss, kuŗā galvenais humora avots bija vārds. Plānais starppriekšķars atļāva ne vien veiklas skatu maiņas, bet arī acij tīkamas siluetu spēles. Varbūt varēja būt vairāk dažādības situācijās, gaŗās intervijas varēja „salauzt" nevis ornamenta dēļ, bet lai labāk izceltu teksta humoru. Tiem, kas „Kaleidoskopā" meklēja varieté tipa izklaidēšanos ar dejām, delarta izdarībām, dziesmām un mūziku, šis uzvedums varēja likties pārāk skops. Sieviešu kvarteta dziedātās divas dziesmas šķita neizstrādātas, vienmuļīgas ar savu skaļumu. Režija tās varēja atdzīvināt. „Kaleidoskopa" nobeigumā dziesma ar katru gadu kļūst plānāka.

Dekorātors bija J. Čečins, apgaismotāji — V. Bikše un J. Grauds, skapu meistars — J. Krastiņš, skatuves meistars — S. Klauverts, mūziku bija aranžējis I. Līcis un klavieŗu pavadījumus spēlēja J. Ķauķis.

Programmas pirmā daļa bija satīra par dzīvi mūsu tautas namā. Tur tikko no baznīcas atnākusi latviešu meitene V. Līce), starojoša, atraisījusies. Viņai baznīcā bijusi „konfirmeiān", kamēr tas „orgāns" spēlējis. Tad seko plāni par latviešu klubu. A. Apele, ādas tērpā, ar tiem šķelmīgi iepazīstina, un galvenais mērnieks, U. Siliņš, svinīgs un stīvs, par tiem stāsta. Klubu vārētu ierīkot tagadējo ateju vietā, bet paši izmantot labierīcības Stratfildas stacijā. Jaunajā klubā pleteiē biedrus. Atnākusi sieva (jauku tālojumu sniedza L. Veikina un I. Apelis) ar savu viru krāsotāju. Tas tagad kļuvis „gleznotājs ar eļļas un plastikas krāsām", jo „tā, kā tagad dažs labs mālē, tu esi ģenijs". Seko strauja aina ar raksturīgu J. Zemīša humoru, kas izraisās no kustības. Žēl, ka ne visur „Kaleidoskopē" Zemītis varēja sevi parādīt, jo viņš bieži bija novietots statiskā pozicijā. Kur U. Siliņam nepieciešama tikai viena raksturīga kustība, J. Zemītim pēc temperamenta nepieciešamas divas vai vairāk. Krašmeņa kungs (U. Siliņš) iebraucis tautas nama sienā. Viņa intervija bija pabāla. Seko atkal strauja aina: organizāciju pārstāvji vāc ziedojumus — kultūrfondi, baznīcfondi, tautas balvas, nama fondi, Goperfondi, kapa fondi, skolu fondi, Raiņa fondi, mesls latvju ģimnazijai un piemineklis Aspazijai. „Nabaga mirstīgais, neaizmirsti bēŗu fondu!"

Latviešu namā jauns amats — brandmajors (U. Siliņš — cita maska, cits tembrs). Viņš izstrādājis noteikumus, kā ugunsgrēka gadījumā biedrības māja atstāj.

(Nobeigums 6. lpp.)

Prof. Leonīds Slaucitājs 70 - gadnieks

Pazīstamais latviešu ģeofizikis prof. Dr. math. un D. Sc. Leonīds Slaucitājs 10. aprīlī kļuva septiņdesmitgadnieks.

Jubilārs dzimis Jaunlaicenes pagastā kā skolotāja dēls. Pirmā pasaules kaŗa laikā viņš iestājās kaŗaflotes virsnieku — gardemarīnu skolā un nokļuva tālās jūŗās, līdz pat Klusajam okeanam. Atgriezies Latvijā, viņš kļuva virsnieks Latvijas kaŗaflotē, bet 1920. gadā iestājās Latvijas universitātes matēmatikas un dabzinātņu fakultātē ar nodomu studēt astronomiju un ģeofiziku. Jau kā otra kursa studentu viņu ievēlēja par subasistentu pie astronomijas katedras. Ieinteresēts zemes garozas un tās ūdeņu pētniecībā, L. Slaucitājs 1923. gadā pārgāja par subasistentu doc. R. Putniņa vaditajā fiziskās ģeografijas institūtā. Tai pašā gadā viņš saņēma universitātes 1. godalgu par studentu sacensības darbu „Baltijas jūŗas ledi un miglas un to raditie traucekļi kuģniecībai austrumu piekrastē", kas kļuva vēlāk, 1925. gadā universitāti beidzot, par viņa matēmatikas zinātņu kandidāta grada darbu.

1926. gadā L. Slaucitāju ievēlēja par jaunāko asistentu, 1929. gadā par asistentu, 1932. gadā par vecāko asistentu, 1937. gadā viņš ieguva pro venia legendi tiesības un privātdocentūru ģeofizikā par darbu „Zemes magnētisma sekulārvariācija Baltijas jūŗas apgabalā", nolasot fakultātei lekciju par Zemes magnētisko polu kustībām. Jau pirms tam L. Slaucitājs bija piedalījies Baltijas jūŗas ūdeņu magnētiskā uzņemšanā uz Igaunijas magnētiskā buru kuģa „Cecilie". Zemes magnētisms un jūŗas hidroloģijas, vēlāk iekšzemes ūdeņi un Latvijas reljefs kļuva L. Slaucitājam par galveniem pētīšanas objektiem; vēlāk viņš pārgāja arī uz visas Zemes lodes ģeofiziku.

Kad 1935. gadā nomira prof. R. Putniņš, privātdocentu L. Slaucitāju ievēlēja par štāta docentu ģeofizikā un nodaļas vaditāju jaundibinātajā, sākumā prof. R. Meijera vaditajā Latvijas universitātes ģeofizikas un meteoroloģijas institūtā.

1936. gads bija ievērojams jaunā zinātnieka mūžā: Vašingtonas Karnegī institūts aicināja viņu par viesu fiziķi uz vienu gadu, lai veiktu dažus globālus pētījumus ģeomagnētismā. Tai gadā notika arī Starptautiskās ģeodezijas un ģeofizikas ūnijas kongress Edinburgā, Skotijā, kurp Latvijas universitāte viņu sūtīja kā savu delegātu. Notika pētījumi arī Latvijā, un 1937. gadā L. Slaucitājam sakarā ar jaundibināto Zemes bagātību pētīšanas institūtu uzticēja ģeofizikālās kartēšanas vadību. Līdztekus tam uz kaŗakuģiem un uz jachtas „Gundega" izdarīja pētījumus par Rīgas jūŗas līča hidroloģiju, kā arī par Latvijas ezeriem.

1938. gadā docentu L. Slaucitāju ievēlēja par vecāko docentu un 1939. gadā pārdēvēja par ārkārtējo profesoru. 1940. gadā viņu iecēla par Latvijas universitātes ģeofizikas un meteoroloģijas institūta direktoru. L. Slaucitāja lasīto priekšmetu skaitā bija fiziskā ģeografija, vispārējā ģeofizika, okeanografija, Zemes magnētisms, pielietojamā ģeofizika, atmosfaiŗas elektrība u. c. ar semināriem un maģistru darbu vadību. Pie profesora Latvijā ir maģistrējušies kādi 15 fakultātes abosolventi.

Prof. Dr. Leonīds Slaucitājs

1942. gadā L. Slaucitājs savu 15 gadu Rīgas jūŗas līča pētīšanas darbu rezultātā iesniedza doktora disertāciju „Pētījumi par Rīgas jūŗas līča hidroloģiskistiskiem elementiem" un pēc tās publiskās aizstāvēšanas fakultāte viņam piešķīra matēmatikas doktora gradu „summa cum laude".

Pēc došanās trimdā 1944. gadā uz Vāciju L. Slaucitājs darbojās līdz 1949. gadam par zinātnisko līdzstrādnieku vācu jūŗas observātorijā Hamburgā un magnētiskajā observātorijā Vingstā. Reizē ar Baltijas universitātes nodibināšanos Hamburgā prof. L. Slaucitājs uzņēmās ģeofizikas grupas vadību, matēmatikas un dabas zinātņu fakultātes dekāna amatu un kādu laiku bija arī latviešu rektora vietnieks. Vācijas trimdas laikā ārpus paidagoģiskā darba L. Slaucitājam izdevās pabeigt visus aprēķinus par Latvijas magnētisko lauku, tos izdodot ((par ko saņēma Kultūras fonda balvu), kā arī publicēt savu doktora darbu vācu valodā „Ozeanographie des Rigaischen Meerbusens".

1948. gadā Laplatas universitāte Aŗģentīnā aicināja prof. L. Slaucitāju nodibināt un vadīt Zemes magnētisma nodaļu. Turp viņš devās, pabeidzis visus iesāktos pētījumus par Latviju. Aŗģentīnas darbības laikā (ar pārtraukumiem no 1948. — 1968. gadam) viņš kā Laplatas universitātes departamenta šefs un profesors lasījis ģeomagnētismu, nodibinājis divas jaunas magnētiskās observātorijas (pie Laplatas un Trelevā — Patagonijā), vadījis ģeofizikas grupas trīs Antarktidas ekspedīcijās, tur sasniedzis 80. ģeofiziskā platuma gradu. Aicināts 1962. gadā uz Sidnejas universitāti Austrālijā, viņš ievadījis vairāku teoretiskās ģeofizikas kursu pasniegšanu un ģeomagnētisma pētīšanu. Prof. L. Slaucitājs bijis arī viesu profesors Havajas universitātes „graduēto skolā" un ģeofizikas institūtā, lasījis viesa lekcijas Stokholmas, Tukumanas, Lapazas, Istambulas un Austrumafrikas universitātēs, kā arī sniedzis konsultācijas vairākām ASV, Austrālijas un „Dienvidamerikas iestādēm. Kā Aŗģentīnas, Austrālijas vai ASV delegāts viņš piedalījies starptautiskos ģeodezijas un ģeofizikas kongresos, ir vairāku zinātnisku organizāciju kārtējs un goda biedrs, saņēmis atzinības rakstus un Trelevas observātorijas zelta medaļu. Prof. L. Slaucitājam ir trīs doktora gradi: Latvijas — Dr. math., Štutgartes — Dr. math. un Sidnejas — D. Sc. Sniedzoties zinātnisko darbu skaitam uz 1969. gadu pie 80, pēdējie 30 darbi izdoti jau viņa ASV un Austrālijas darbības posmā. Bez tam laikā no 1948. — 1969. gadam izdotas dažas garākas monogrāfijas un divi lekciju kursi ģeomagnētismā.

Prof. L. Slaucitājs pazīstams ne vien kā zinātnieks - ģeofiziķis, bet arī kā mākslinieks un sabiedrisks darbinieks. Viņš 1933. gadā beidza Latvijas konservātorijas prof. J. Vītola kompozicijas klasi, ar brīvmākslinieka gradu, 2 gadus vēlāk J. Mediņa diriģentu klasi, komponējis vairākus darbus un vadījis Rīgā Latvijas universitātes prezidiju konventa simfonisko orķestri. Trimdā jubilārs pievērsies arī glezniecībai. Pašreiz viņš ir viesu profesors Sidnejas universitātē Austrālijā.

Profesora Leonīda Slaucitāja draugi, bijušie studenti un kollēgas novēl jubilāram saglabāt sa vu neizsīkstošo enerģiju, kuŗa devusi viņam iespēju dzīvot bagātīgu dzīvi, kalpot zinātnei, mākslām un latviešu tautai!

Prof. A. Dreimanis

PANDORA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(92. turpinājums)

Krapes bija apmetušies pie Ilgas, un Ilga bija cerējusi, ka no Māŗa sievas varēs šo to dabūt zināt par Kārli un tā ģimenes dzīvi, īpaši par Veru, bet viešņa šai jautājumā bija mazrunīga.

— Nezinu, — viņa teica. — Mēs reti redzamies.

— Saprotu, — Ilga steidzās piekrist. — Ar to sievieti satikties daudz prieka nevar būt.

Bet Māŗa sieva neuzķērās arī uz šīs ēsmas. Viņa turpināja grauzt riekstus, kas mazajā blodiņā stāvēja uz galda un, noautās kājas uz pretējā krēsla pūtinot uzlikusi, kustināja pirkstus. No lielās staigāšanas pēdas sāpēja.

— Tā, tantiņ, — Māris trešās dienas vakarā paziņoja. — Atvilktne kārtībā. To tev neviens velns neatradīs. Glabā tur savus miljonus vesela.

— Miljonus! — Ilga skumji pasmaidīja. — Miljonus . . . Bet nabaga atraitnei arī pāris simtu ir bagātība. Un tā kā es visu dienu neesmu mājās, tad . . .

Viņa teikumu nenobeidza.

— Kāpēc neliec bankā? — Māris jautāja.

— Lai par procentiem būtu nodokļi jāmaksā?

— Visi procenti nodokļos tomēr neaizietu, un tā būtu drošāk.

— Tevi jau nekad nevarēja pārliecināt, — Ilga teica. — Labāk atnes savai sieviņai glāzi vīna. Konjaku jau viņa nedzer.

Kad Krapes aizbrauca, Ilga pagrabtelpas slepenajā atvilktnē novietoja Griezes dzīvības apdrošināšanas naudu. No Turtuliņa naudas atlikuma viņa bija samaksājusi mājas obligācijas pēdējo daļu. Atvilktnē tagad kopā bija gandrīz trīsdesmit astoņi tūkstoši. Viņas vecumdienas bija nodrošinātas, un pie tam neviens nevarēja zināt, cik viņai īsti naudas bija.

Nevienam tas arī nebija jāzina. No algas pietika ikdienas dzīvei. Lai segtu mājas uzturēšanas izdevumus, viņa bija nolēmusi kādu istabu izīrēt un pieņemt īrnieci. Telpas pietika, un nebūs arī tik vientuļi.

Īrnieci Ilgai ieteica Kārļa Krapes sievas māte.

— Es Sējas kundzi pazīstu jau kopš nometnes laikiem, — viņa teica. — Kluss, mierīgs cilvēks. Strādā bankā, uzticama.

Eiženija Sēja pie Ilgas ievadījās jau nākamajā nedēļā. Viņa bija tuvu sešdesmitajiem, un visa tās mantība sastāvēja no trīs kastēm grāmatu un viena koferа ar drānām.

— Un vairāk jums nekā nav? — Ilga neticīgi vēroja atvesto mantību. — Pa visiem gaŗajiem gadiem nekā vairāk neesat iegādājusi? Tad jau nu gan es labprāt redzētu jūsu bankas kontu! Tam jābūt treknam!

— Pat tāda man lāga nav, — Eiženija Sēja ar kreisās rokas mazo pirkstiņu sabīdīja acenes.

— Paklausieties! Jūs taču savu algu nenotriecat krogos!

— Nē. Bet man ir vīrs Latvijā.

Ilga ar Sējas kundzi sāka just dvēseļu radniecību.

— Man arī bija, — viņa teica. — Un taisnība jau ir — sainīši maksā. Vai viņš arī bija apcietināts?

— Jā.

Vēlāk vakarā Ilga aicināja Sējas kundzi dzīvojamā istabā skatīties televīziju. Īrniece negribīgi aizvēra lasīt pasākto grāmatu. Raidījumu skatoties, Ilga izvaicāja jauno paziņu par tās vīru.

— Ko viņš tagad dara?

— Strādā fabrikā, — Eiženija Sēja bija nepieklājīgi strupa.

— Ko viņš strādā? — Ilga par katru cenu gribēja noskaidrot Sēju vietu sabiedrībā. — Ierēdnis?

— Tagad viņš ir metinātājs.

— Tagad? Agrāk nebija?

— Nē.

— Kas viņš bija agrāk? — Ilga neatlaidās.

— Agrāk viņš strādāja citu darbu.

Ilga iekoda lūpā un kādu brīdi nerunāja. Ilgi viņa tomēr nevarēja nociesties.

— Jūs viņam bieži sūtat?

— Ik pa pāris mēnešiem.

— Trakums! Tik daudz nemaz nevajaga. Pāris saiņu gadā pilnīgi pietiek. Vai viņš pats nemaz nepelna?

— Ar to nepietiek.

Vairāk Ilga šai reizē arī neizdibināja. Nedēļu vēlāk viņa kādu dienu redzēja, ka īrniece savā istabā izsaiņojusi vairākas tikko pirktas kleitas, zeķes un arī bērnu apģērbu gabalus. Eiženija Sēja pati nebija mājās, un Ilga pirkumus pamatīgi apskatīja. Iegādātās mantas nebija sevišķi dārgas, bet stipras un siltas; tādas nesūtīja pārdošanai, bet saņēmēja paša lietošanai. Tikai — kādā sakarībā te bija gādāta sieviešu un bērnu veļa? Rīgā taču dzīvoja Eiženijas vīrs!

Kad Sējas kundze pārnāca, Ilga nenocietās:

— Kam jūs tās mantas sūtīsit?

— Vīram.

— Ko viņš ar sieviešu apakšsvārkiem? Un bērna biksītes!

— Tie viņa sievai un bērnam.

Ilgai pietrūka atbildes.

Nākošajā dienā pie Sējas īsu brīdi viesojās kāds nepazīstams vīrietis. Bet svešais uzturējās īrnieces istabā tik īsu laiku, ka Ilgai nebija vēlāk nekāda pamata aizrādīt, ka vīriešu apciemojumi nevēlami. Nākošajās dienās nekas īpašs neatgadījās, bet sestdien, kad Eiženija Sēja ar nopirktajām mantām devās uz saiņu nosūtīšanas veikalu, Ilga izmantoja izdevību un gāja pārbaudīt, vai īrniece telpu pietiekami tira. Sējas kundzes istabas durvis bija aizslēgtas. Ilga paraudzīja vienreiz, otrreiz — durvis nepadevās.

Ilga stāvēja noslēgto durvju priekšā un niknumā kodīja lūpas. Viņa skaidri zināja, ka Sējai istabas atslēgu nav devusi — gluži vienkārši tādēļ, ka mājas atsevišķo telpu atslēgas Grieze savā laikā bija kaut kur noglabājis, bet viņa tās nekad nebija meklējusi.

(Turpinājums sekos)

„Patvarigie" tautas svētki...

KANADAS LATVIEŠU 5. DZIESMU SVĒTKIEM 1970. GADĀ TORONTO JAU PIETEIKTI 1796 DZIEDĀTĀJI UN DEJOTĀJI, KĀ ARĪ IZRAUDZĪTI VIRSDIRIĢENTI ● VAI IERADĪSIES ARĪ KOĻI NO EIROPAS?

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā ievietots Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komitejas pr-sēža 2. šmita pārpratumu novēršanai domāts paskaidrojums, ka 1970. gadā laikā no 27. jūnija līdz 5. jūlijam notiks dziesmu svētki, nevis „tautas svētki", kāds nosaukums lietots jaunie šu nedēļas organzētāju izplatītajās skrejlapās un abu Ziemeļamerikas latviešu laikrakstu ziņojumos. Mūsu redakcija šī paskaidrojuma piebildē savukārt paskaidroja, ka nevienā redakcijas rakstā nav lietots apzīmējums „tautas svētki", bet vienīgi sēžu atreferējumos, jo tajās par „tautas svētkiem" runāts, tādēļ redakcija nevarēja dot citu apzīmējumu.

Kā radies apzīmējums „tautas svētki"? To vislabāk zinās tie, kas šo jēdzienu praksē ieviesuši un sākuši lietot, kā liekas — visai patvarīgi, katrā ziņā nepamatoti, jo tautas svētki katrā ziņā ir kaut kas vēl dižāks par dziesmu svētkiem, tādēļ šķiet dīvaini, ka jauniešu nedēļa būtu „tautas svētki", kuriem tad sekotu „mazāk nozīmīgie" dziesmu svētki. Liekas, ka šī „pārpratuma" pamatā tomēr ir debates, vismaz sabiedrībā jau pērn (varbūt pat agrāk) izteiktā doma, ka līdzšinējos dziesmu svētkus plašās programmas dēļ pareizāk būtu apzīmēt par tautas svētkiem, kā jau dara lietuvieši. Jaunā paaudze ir nadzīga jaunu ideju uztvērēja un visa modernizētāja, tādēļ liekas, ka tā šoreiz aizsteigusies laikam priekšā un izvēlējusies skanīgo apzīmējumu, iepriekš nesazinoties ar dziesmu svētku rīcības komiteju, kuras apakškomiteja, ja tā var teikt, ir jaunatnes nedēļas plānotāji. Katrā ziņā „tautas svētku" apzīmējumu sākuši lietot jaunatnes nedēļas plānotāji, no kuriem to automatiski pārņēmuši arī runasvīri latviešu organizāciju sēdēs. Laikraksti katrā ziņā vismazāk vainojami šo visai patvarīgo „tautas svētku" izdomāšanā un reklāmēšanā.

Tā kā par „tautas svētkiem" Kanadā informāciju izplata un runā arī dažādās sanāksmēs ASV, šis jautājums bija darba kārtā Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē 17. martā Toronto, kuru vadīja pr-sēdis Z. Šmits. Sēdē vienojās aicināt dziesmu svētku jaunatnes daļas īpašo rīcības komiteju pārtraukt izgatavotās skrejlapas izplatīšanu, jo tās saturs nesaskan ar dziesmu svētku rīcības komitejas vispārējo plānu. Sākot organizēšanas darbus, līdz veselai nedēļai pagarinātās dziesmu svētku pirmās nedēļas puses galvenokārt jaunatnes pasākumiem veltītās programmas īstenošanai radīja īpašu apakškomiteju galvenās komitejas vicepr-sēža Dr. V. Gulēna jun. vadībā, kura izstrādājusi savu programmu un to izziņojusi minētajās skrejlapās, pret kuru saturu galvenajai rīcības komitejai ir vairāki iebildumi arī bez „tautas svētku" apzīmējuma. Tā nevar piekrist svētku jaunatnes daļas izstiepšanai no 28. jūnija līdz 5. jūlijam, jo galvenā sarīkojuma — īsto dziesmu svētku programmas nekavētai norisei jaunatnes pasākumiem būtu jābeidzas 3. jūlijā. Jaunatnes pasākumu plānotāji arī paredzējuši vairākus sarīkojumus paralēli dziesmu svētkiem, t.i. tādus pašus. Tas noticis bez galvenās rīcības komitejas ziņas, kura iepriekš nebija iepazīstināta arī ar izplatīt uzsāktās skrejlapas saturu.

Svētku rīcības komiteja par goda patroniem aicinājusi arī vairākus prominentus kanadiešus, no kuriem trīs jau devuši pozitīvu atbildi: Ontario provinces premjērs Džons Robarts, Kanadas mūzikas padomes goda priekšsēdis sērs Ernests Makmillans un Toronto universitātes karaliskās konservātorijas dekāns Dr. Boids Nīls.

Pilnīgi jau izšķirts dziesmu svētku virsdiriģentu jautājums. Rīcības komiteja šiem pienākumiem bija aicinājusi visus iepriekšējo — 1965. gada Kanadas latviešu dziesmu svētku virsdiriģentus, kuri aicinājumu arī pieņēmuši. Tā 1970. gada dziesmu svētkus goda virsdiriģents būs Jānis Norvilis no Kičeneras, jauktā kopkoŗa virsdiriģenti Alberts Jērums no Londonas, Anglijā, un Arvīds Purvs no Toronto, bet vīru kopkoŗa virsdiriģents Roberts Zuika no Kalamazū. Ar komponistu un diriģentu Jāni Kalniņu Fredriktonā, Ņubransvikā, savukārt panākta vienošanās, ka viņš uzņemsies simfoniskā orķestŗa vadību.

Vispārējās pieteikšanās veidlapas koŗiem un tautas deju kopām izsūtītas jau februārī — visām apzinātajām vienībām Kanadā un ASV, kuŗu kopskaits ir 55. Pasta nekārtību dēļ daļa sūtījumu tomēr nesaņēma, tādēļ rīcības komiteja tās izsūtīja vēlreiz kopā ar pirmo apkārtrakstu. Oktobrī paredzēts izsūtīt nākošo apkārtrakstu ar visu sarīkojumu sarakstu, ieejas karšu cenām, to iegādes norādījumiem un citu nepieciešamo informāciju. Arī nošu krājuma iespiešana jau pabeigta un tās izsūtīs koŗiem pieteikumu saņemšanas secībā. Par svētku vadoņa galveno redaktoru izraudzīts Gunars Gubiņš, bet par informācijas daļas pārstāvi redakcijas kolēģijā Anita Korba. Starplaikā no pienākumiem atteicies rīcības komitejas otrs sekretārs O. Sils, tādēļ visa sarakste adresējama tagad vienīgajai sekretārei Maigai Rubenei (174 Sheldon Ave., Toronto 14, Ont., Canada; tālr. 251—6672). Interesanti piebilst, ka par dziesmu svētkiem jau tagad jo dzīvi interesējas ne tikai paredzamie tiešie dalībnieki, bet arī apmeklētāji. Tā februārā beigās kāds tautietis no Milvokiem rakstīja rīcības komitejai un interesējās par atsevišķo svētku sarīkojumu laikiem un ieejas karšu iegādi, lai tās sev jau laikus nodrošinātu...

Līdz galvenās rīcības komitejas pagaidām pēdējās sēdes dienai svētkiem jau bija pieteikti 24 jaukti koŗi ar kopskaitā 949 dziedātājiem — 10 koŗi no Kanadas ar 354 un 14 koŗi no ASV ar 595 dziedātājiem, kā arī 10 vīru koŗi ar kopskaitā 185 dziedātājiem — 4 no Kanadas ar 87 un 6 no ASV ar 98 dalībniekiem. Tā pagaidām svētkiem jau pieteikti 34 koŗi ar 1134 dziedātājiem. Nepārsteidz, ka pieteikto koŗu saraksta lielākais skaits ir no ASV, jo tur darbojas vairāk latviešu koŗu nekā Kanadā, tāpat kā pats latviešu kopskaits ir gandrīz trīskāršs. Pārsteidz tomēr, ka pašī pirmie Kanadas latviešu dziesmu svētkiem, kaut vēl neoficiāli, pieteicās Klīvlendas dziedātāji, bet pirmos oficiālos pieteikumus iesūtīja A. Skudras-Kārkliņas diriģētais Toronto jauktais koris Daina un J. Baruša diriģētais vīru koris Viesturs, kā arī divi atsevišķi dziedātāji no Edmontonas — Dzintars un Aleksandrs Štrāls. Tautas deju lieluzvedumam savukārt jau bija pieteiktas 20 kopas ar 662 dejotājiem.

Ir iespējams, ka dziesmu svētkos ieradīsies arī lielāks skaits dziedātāju no Eiropas, galvenokārt Anglijas, varbūt pat vesels koris. Komponists un par virsdiriģentu sarunātais A. Jērums rīcības komitejai ziņojis, ka pastāv centieni sadabūt vajadzīgo dziedātāju vai arī tikai apmeklētāju skaitu, lai nomātu lidmašīnu uz Toronto. Zināmas grūtības tomēr rada Eiropā neizdevīgā valūtas kursa starpība, tādēļ vajadzīgo interesentu skaitu būtu iespējams savākt tikai gadījumā, ja Toronto viesiem varētu nodrošināt bezmaksas naktsmājas. Šai sakarā rīcības komiteja jau aicinājusi visus Toronto koristus apsvērt, cik Eiropas dziedātājiem tie varētu sagādāt naktsmājas, lai pēc informācijas saņemšanas, ja vēl vajadzētu, ar līdzīgu uzņemšanas aicinājumu grieztos pie visas Toronto latviešu sabiedrības. Rīcības komiteja katrā ziņā cer, ka šo jautājumu izdosies atrisināt labvēlīgi un ka dziesmu svētkos ieradīsies arī prāvs skaits dziedātāju un apmeklētāju no Eiropas.

Lielākajiem dziesmu svētku sarīkojumiem aizrunātas jau arī telpas. Tā pats galvenais sarīkojums — kopkoŗa koncerts, līdzīgi 1965. gada svētkiem, atkal notiks Maple Leaf Gardens arēnā, turpat arī tautas deju lieluzvedums, bet svētku balle paredzēta Royal York viesnīcā. Zg.

Soprāns Ilga Vijuma no Mineapoles, kura dziedās Kanadas DV valdes rīkotajā „Zelta dukāta" sarīkojumā 19. aprīlī plkst. 7 vakarā Skyline viesnīcā Toronto. So sarīkojumu organizē līdzekļu gūšanai jau tagad veicamajiem priekšdarbiem, lai labi izdotos DV organizācijas 25. gadasvētku svinības 1971. gadā Toronto.

Rosība DV Londonas nodaļā

Ja aizvadītais gads sakarā ar Latvijas dibināšanas 50. gadskārtu nozīmēja liela darba cēlienu un aizritēja uzņēmīgas aktivitātes zīmē, tad, vērojot nodaļas šāgada darbības sākumu un nākotnes plānus, var droši teikt, ka arī šis gads būs tikpat rosīgs kā iepriekšējais.

Atzīmējams, ka nodaļas pašreizējā amatpersonu sastāvā darbojas trīs bijušie LNJAK darbinieki: studente Astride Ūdre, inž. ķīm. Mārtiņš Vāgners un viens no LNJAK dibinātājiem Guntars Brikmanis, bet Londonas latviešu jaunatnes pulciņu savukārt vada nodaļas biedrs - veicinātājs Andris Aukmanis. Tas liek secināt, ka vismaz Londonā jaunā un vidējā paaudze sāk nodrošināt nākotnes sabiedriskā darba veikšanu trimdā.

Ievērojamas pārmaiņas notikušas arī nodaļas valdē. Aktīvā darbā atgriezies bijušais līggadējais Kanadas DV valdes sekretārs R. Aleksnis, bet no jauna ņākusi klāt pazīstamais pretkomūnisma cīnītājs E. Ūdris un T. Liniņš. Vanadžu kopu turpina vadīt enerģiskā Irma Epnere, bet makšķernieku un mednieku sekciju līggadējais vadītājs T. Bērziņš, tāpat šaušanas sporta sekciju V. Miķelsons. Jaunatnes daļu, līdzīgi iepriekšējiem gadiem, „stingros grožos" tur inž. E. Aukmanis, bet nodaļas budžetu un biedrus „balansē" kasieris O. Zers un biedrene - mantzine Anna Ādmine. Nodaļas pārstāvis Toronto ir Uldis Maksiņš. Ja jaunais valdes pr-dis G. Brikmanis arvien redzams šmaidīgs un apmierināts, tad pamatā tam noteikti ir jaunā „kabineta" vispusīgais piedzīvojušu darbinieku sastāvs.

Īsā laikā nodaļā jau iestājušies 5 jauni biedri, sākot ar aprīli iznāk biļetens „DV Londonas nodaļas ziņas", notikuši 2 sarīkojumi un paredzēti vēl 5 nodaļas izkārtoti sarīkojumi. Ievadīti arī priekšdarbi drāmatiskās sekcijas darbības atjaunošanai.

Nodaļas makšķernieku un mednieku sekcijas gadskārtējā „Zaķu Balle" 22. februārī bija pulcinājusi jo kuplu apmeklētāju skaitu, par ko ļoti apmierināts jutās sekcijas vaditājs T. Bērziņš ar palīgiem, bet jaunais „priekšnieks" G. Brikmanis to apzīmēja par vienīgo „bezpartejisko" pasākumu Londonā. Programmu kuplināja „Zaķīšu" trio Ērika Bite, Jānis Laugalis un Alfs Ūdris, bet tēlojumā „Mednieki" Tālivaldis Bērziņš un Andrejs Jurkāns „cinījās ar īstu lāci" Ērika Bites personā. Piedevām radās arvien ticamāki „mednieku stāsti iz personīgās pieredzes" Antonam Liepiņam un Alfam Ūdrim. Sekcijas balvas saņēma labāko zivju lomu vilcēji Pēteris Laipnieks, Jānis Tampa, un Ilga Bērziņa; māla baložu šāvēji Jānis Tampa un Miķelis Stanga, bet par „Zaķu balles" mielastam veiksmīgāko šāvēju izrādījās un balvu saņēma Ivars Dambenieks. Šaušanas sporta sekcijai dāvināto Richarda Neilanda Real Estate ceļojošo kausu un personīgo balvu kā labākais nodaļas šāvējs ar mazkalibra šauteni Kanadas DV sporta šāvēju mērogā saņēma Arvīds Radziņš. Par viesu labsajūtu kaloņu ziņā rūpējās nodaļas vanadzes Irmas Epneres vadībā.

Nodaļas rīkotais plkv. Kalpaka nāves un vispār karavīru atceres vakars 8. martā varēja pulcināt vairāk sabiedrības. Pēc īsas nodaļas pr-ža G. Brikmaņa uzrunas un viesu iepazīstināšanas par latviešu karavīriem senatnē referēja students Juris Eglītis, bet dzejoļu izlasi, veltītu latviešu karavīriem, nolasīja dižskauts Uldis Bite. Vakaram teicamu noskaņojumu deva Toronto koklētāju ansamblis Alsunga Ilzes Šmites vadībā. Par vakara dalībnieku labklājību rūpējās Anna Ādmine ar palīdzēm.

Pabeidzot ziemas sezonu ar vīru koŗa Viesturs koncertu 19. aprīlī, nodaļa paredzējusi rudens sezonu 3. septembrī uzsākt ar Alfonso Paso komēdiju „Bacilis un Nikis" Anša Tipāna režijā, bet 27. septembrī Londonā notiks Kanadas un ASV DV komandu meistarsacīkstes šaušanā. Tai pašā laikā paredzēta arī abu zemju DV valžu kopīga apspriede, bet nobeigumā saviesīgs vakars ar iespējamu DV vīru koŗa koncertu. 27. oktobrī nodaļa savukārt rīkos t. s. kanoku vakaru, veltītu latviešu karavīru dzīves jautrākiem brīžiem, ar Villbalda Drosmiņa un „Frontes teātŗa" piedalīšanos.

Vērojot notikušo un gūstot daļēju ieskatu nodaļas turpmākajās iecerēs, nav šaubu, ka šis būs viens no rosīgākajiem gadiem nodaļas nepilnajos 20 pastāvēšanas gados. B.

ZEME ĻODZAS ZEM JAUNSTAĻINISTU KĀJĀM

(Pārnesums no 1. lpp.)

rikojas pēc labi pārbaudītajām Staļina metodēm, lai neviens no spaidu darbu nometnes dzīvs un vesels vairs neatgrieztos. Režīms, kuŗš nolemts bojā ejai, kā skorpijs pirms nāves vēl pūlas saindēt un nomaitāt savus zināmos pretiniekus. To pašu darīja fašisti un nacionālsociālisti, ko tagad dara jaunstaļinisti. Tikai jāšaubās, vai viņiem ir pa spēkam izravēt un iznīcināt visus faktiskos un potenciālos revīzionistus un partijas autoritātes apšaubītājus.

Vai Jakimovičs ir latvietis, puslatvietis vai citas tautības piederīgais, tas nav svarīgi. Svarīgi ir tikai tas, ka cilvēks uzņemas ciešanas pārliecības dēļ, nebaidās atklāti runāt, labi zinādams, ka viņam par to draud cietums un bads. Tā ir jauna morāliska atdzimšana komūnisma verdzinātajā sabiedrībā. Verdzināt taču var tikai tik ilgi, kamēr vergi paklausa. Bet paklausībai, liekas, pienācis gals.

Pēteris Aigars

☆

Rīgas Jūrmalā 25. martā apcietinātais 37 gadus vecais Jakimovičs brīvajā pasaulē kļuvis tikpat pazīstams, kā viņa jau agrāk notiesātie domu biedri Pāvels Ļitvinovs, Pjotrs Grigorenko un citi, tādēļ ziņa par viņa apcietināšanu lasāma visu brīvo valstu presē. Par to ziņojis arī Austrālijas laikraksts „Sidney Morning Herald", norādot, ka ziņu par šo apcietināšanu ārzemju žurnālistiem snieguši Jakimoviča ģimenes draugi Maskavā.

Posev ziņu aģentūra no Frankfurtes savukārt informē, ka apcietināšanas iemesls bijis tas, ka Jakimovičs, kas jau aizvadītajā gadā bija ieradies Čechoslovakijas sūtniecībā Maskavā, lai izteiktu simpatijas čechu un slovaku tautai cīņā par neatkarību, pēc čechu studenta Jana Palacha sadedzināšanās Prāgā nācis klajā ar uzsaukumu, kuŗa kodols bijis: šai traģēdijā vainojami padomju pilsoņi, kuŗi ar savu klusēšanu un pasīvitāti padarījuši šādu drausmīgu notikumu par iespējamu. Šai uzsaukumā Jakimovičs alcināja Pad. savienības iedzīvotājus likt lietā visus likumīgi atļautos līdzekļus, lai cīnītos pret vardarbību Čechoslovakijā. Tas bijis pēdējais salmiņš čekas „pacietības nastā" un formāls iemesls Jakimoviča apcietināšanai.

Tagad kļuvis arī zināms, ka rīkojumu Jakimoviča dzīvokļa kratīšanai 27. septembrī parakstījusi Rīgas Jūrmalas prokurora vietniece Kviešone. Zināms arī, ka kratīšanu pie politiski neuzticamajiem KGB laudis pēdējā laikā motivē ar „aizdomām" par kādu kriminālu nodarījumu. Tā noticis arī attieksmē uz Jakimoviču, un šāda fiktīva iemesla dēļ Maskavā, Ļeņingradā un arī Rīgā cilvēkus izkrata pat uz ielas.

Pēc 27. septembŗa kratīšanas Jakimoviču šāgada 5. februārī pratināja Rīgas Ļeņina rajona prokurātūras izmeklētājs Kaķītis, kaut Jakimovičs pēc savas dzīvesvietas nebija šim rajonam piekritīgs. Kaķītis vaicājis, kam Jakimovičs devis lasīt Suslovam adresētās vēstules norakstu (to publicēja visas brīvās pasaules izcilā prese). Nākošais jautājums bijis, kādēļ viņš, Jakimovičs, izplatījis Larisas Danielas un Pāvela Ļitvinova vēstules norakstus pasaules sabiedriskajai domai (par Čechoslovakijas okupāciju un citādi domātāju vajāšanu Pad. savienībā). Kaķītis nolasījis Jakimovičam priekšā arī kādu kratīšanā atrastu nenosūtītu vēstuli Danielai un Ļitvinovam. Tajā bija teikts, ka viņš, Jakimovičs, apbrīno abu drosmi un nožēlo, ka nav bijis viņu vidū. Runa, acīm redzot, bijusi par piedalīšanos pagājušā gada 25. augusta demonstrācijā Maskavas Sarkanajā laukumā pret Čechoslovakijas okupēšanu.

Kaķītis jautājis: „Vai jūs arī tagad domājat tāpat?" (Daniela un Ļitvinovs šai laikā jau bija notiesāti izsūtījumā). Jakimovičs atbildējis „Jā!"

Otrdien, 25. martā, Jakimoviču apcietināja. V. S.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 4, Ont.

Telef. 924-2775

maksā

5¼% par noguldījumiem

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrību, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9 — 1 dienā.

Sveicam

RŪDOLFU RIEKSTIŅU

75 gadu jubilejā!

DV Toronto saime

Turpinām tautiešu vārdu publicēšanu, kuŗi, sekmējot DV organizācijas 25 gadu darbības svētku rīkošanu 1971. gadā, iegādājušies „Zelta dukātu Latvijai":

OTRU ZELTA DUKĀTU IEGĀDĀJUŠIES:

51. **Oskars Perro, Toronto**
52. **Arnolds Kvēps, Toronto**
53. **Arvīds Sēlis, Bramptonā**

PIRMO ZELTA DUKĀTU IEGĀDĀJUŠIES:

54. **Adolfs Rupšenieks, Toronto**
55. **Kārlis Bērziņš, Toronto**
56. **Valdis Teteris, Toronto**
57. **Jēkabs Ligurs, Niagarā**
58. **Kārlis Lote, Toronto**
59. **Adolfs Kromanis, Toronto**
60. **Dzintars Meinbārdis, Toronto**

Zelta dukātus interesenti var iegādāties un sarīkojumam pieteikties pie Monikas Jonānes (tālr. 536—5235) un Elmāra Krūkas (tālr. 489—2878).

TORONTO ZIŅAS

● DV Toronto nodaļas tradicionālā Maija balle ar karalienes vēlēšanām notiks 3. maijā plkst. 8 vakarā DV namā. Programmu sniegs „Trubadūri" (Kārlis Staško, Mirjama Bērziņa un Auseklis Pērkons), bet par deju mūziku gādās igauņu kapella Arro. Ieejas maksa 2,50 dol., bet jauniešiem līdz 18 gadiem 1 dol.

● Toronto latviešu kreditsabiedrības 10 gadu darbības sarīkojums paredzēts 10. maijā plkst. 5.30 pēcpusdienā Latviešu namā, apmeklētāju rīcībā esot visām trim zālēm un spēlējot divām deju kapellām. Laicīgajā aktā dziedās vīru koris Viesturs diriģenta J. Baruša vadībā. Ieejas maksa nav paredzēta, bet kreditsabiedrība izsniegs īpašas brīvkartes, kuŗas pieprasāmas tās birojā. Jubilejas sarīkojuma rīcības komitejā, kuŗu izraudzīja 7. aprīļa valdes sēdē, darbojas A. Svenne (priekšsēdis), I. Zamlovskis, A. Kristapsons, P. Rasiņš un O. Kļavenieks.

● Latviešu nama jaunievēlētās valdes pirmajā sēdē 7. aprīlī galvenokārt pārrunāja turpmāko darbību un gada sapulces lēmumu un ieteikumu īstenošanas iespējas. Viens no gada sapulces ieteikumiem bija, ka nama telpas nevajadzētu mēnešiem iepriekš izmomāt cittautiešiem, jo tā gadās, ka latviešu sarīkojumiem telpas jāmeklē citur. Šai sakarā nama valde aicina visas organizācijas savlaicīgi pieteikt savas telpu vajadzības, pretējā gadījumā financiālu apsvērumu dēļ telpas tomēr nāksies izīrēt cittautiešiem, jo nav pieļaujams risks, ka tās vārētu palikt neizmantotas un tā mazināt ienākumus, gaidot uz latviešu organizāciju telpu pieprasījumiem. Šovasar apritēs 5 gadi kopš nama iegādes, bet valde vienojās jubilejas sarīkojumu atlikt uz rudeni, t. i. uz nama iesvētīšanas dienu.

● LNJAK rīkotās „labvēļu vakarinas" Latviešu namā visumā izdevās labi, kaut atlikums paredzams tikai ap 50 dol. Līdzekļu iegūšana apvienības darbam bija viens no šī sarīkojuma nolūkiem, un tas nav sevišķi sekmējies, bet pārējie nolūki — informēt sabiedrību par LNJAK darbu, apvienības rīkotajiem kursiem, Divreizdivi nometni u. c. — uzskatāmi par izdevušamies. Viesus apsveica LNJAK pulciņu nozares vadītāja Valda Briede, kuŗa arī sniedza komentārus Richarda Argaļa uzņemtajiem krāsu diapozitīviem aizvadītās ziemas Divreizdivi nometnē pie Skaidrā ezera (Clear Lake) Mičigenā, tā iepazistinot ar nometnes dalībnieku dzīvi un darbu. Demonstrēja arī krāsu diapozitīvus par pagājušā gada draudzības un jaunatnes dienām Niagarā. LNJAK valdes pr-dis Vilnis Pētersons pasniedza apvienības nozīmi zeltā Dr. Voldemāram Gulēnam jun., kas vada jaunatnes programmas rīcības komiteju 1970. gada lielsarīkojumam, kuŗu pasākts dēvēt par „tautas svētkiem". Uz viesu dažādajiem jautājumiem atbildēja LNJAK darbinieki un Divreizdivi nometnes dalībnieki.

● DV teātris Kanadā sagatavoto raibo programmu „Aizver actiņas un smaidi", piedaloties arī V. Ādlera vadītajam vokālajam ansamblim Ceļinieki, Latviešu namā izrādīs sestdien, 19. aprīlī, plkst. 7.30 vakarā un svētdien, 20. aprīlī, plkst. 5 pēcpusdienā. Abu izrāžu ienākumi domāti Latviešu namam. Ieejas maksa 2,50 dol.

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Tālivalža Ķikauka pirmo patstāvīgo gleznu izstādi, kuŗu Beketa galerijā slēdza 28. martā, tris nedēļās apmeklēja ap 700 mākslas draugu, iegādājoties 27 no izstādītajiem 60 darbiem. Kā informē pats gleznotājs, literāts un kritiķis T. Ķikauka, pārdoto darbu vairumu iegādājušies latvieši, aizvedot tos uz Toronto, Montrealu, Bafalo un citām vietām, daļai, protams, paliekot arī Hamiltonā, bet vairākus darbus ieguvuši arī Makmāstera universitātes mācības spēki un citi kanadieši.

LONDONA

● DV Londonas nodaļas rīkotais vīru koŗa Viesturs koncerts notiks 19. aprīlī plkst. 7.30 vakarā (precīzi) Nordon restorāna lielajā zālē (Hamilton Rd. E.); soliste Ērika Beitāne, klavieŗpavadītāja Anita Rundāne. Pēc koncerta paredzēts saviesīgs vakars ar deju. Ieejas maksa visam sarīkojumam 5 dol. Pieteikšanās vēlākais līdz 15. aprīlim pie G. Brikmaņa (tālr. 455-4389).

● Londonas latviešu skautu un gaidu vienību 5. gadasvētki notiks 26. aprīlī plkst. 7 vakarā poļu baznīcas zālē (419 Hill St.). Svētbrīdi vadīs viesis no ASV — Gaŗezera administrātors māc. V. Vārsbergs, bet gaidas un skauti izrādīs zviedru rakstnieka Landgrēna kriminālkomēdiju „Galvenais ir spirgtums". Pēc izrādes saviesīgs vakars. 27. aprīlī plkst. 1.30 dienā Trīsvienības baznīcā notiks jaunatnei veltīts skautu un gaidu 5. gadasvētku dievkalpojums, kuŗu vadīs draudzes mācītājs J. Prauliņš un ASV viesis māc. V. Vārsbergs, bet ar dziesmām kuplinās Ērikas Beitānes ģimenes trio. Dievkalpojuma kolekte domāta skautu un gaidu darba veicināšanai.

MONTREALA

● Pēc Sv. Pāvila ev.lut. draudzes nesenajām amatpersonu vēlēšanām draudzes vadībā pēdējā sēdē pienākumus sadalīja šādi: draudzes pr-ks A. Bērziņš, viņa vietnieks R. Tūters, kasieŗi R. Gailītis un F. Porietis, sekretārs F. Gūtmanis, sarīkojumu vadītājs R. Vītiņš un valdes locekļi H. Lāsums. Nekustamā īpašuma un vasaras atpūtas vietas Tērvetes komitejā darbosies priekšsēdis G. Kaniņš, kasieris A. Zeltiņš, sekretārs I. Klaiše, nama pārvaldnieks P. Brauns, mantzinis M. Sals, zemesgabala pārzinis J. Kaniņš un komitejas locekļi J. Siliņš. Tērvetes komitejas adrese ir 4875 Walkly Ave., tālr. 488-8435; še jāpieteic telpu īres vēlmes un citas ar Tērveti saistītas lietas. Draudzes mācītājs ir prāv. V. Šēfers. Draudzes budžets šim gadam pieņemts. 11.000 dol. apmērā. Pagājušā gada kopīgie ienākumi bijuši 10.658,01 dol. Jaunievēlētajā revīzijas komisijā darbojas A. Brauns, H. Birze un G. Janitēns.

SV. KATRINAS

● Vietējā Latviešu mednieku un makšķernieku kluba gada sapulcē, kuŗu vadīja F. Konrāds, protokolējot V. Truntam, ievēlēja jaunu vadību, kuŗa darbosies šādā sastāvā: priekšsēdis V. Zvejnieks, sekretārs H. Freimanis, kasieris J. Paeglis, mantzinis R. Trunts, māla baložu šaušanas sekcijas vaditājs J. Ivanovskis, mazkalibra šaušanas sekcijas vaditāja I. Grīnberga un makšķerēšanas sekcijas vadītājs B. Kappa. Revīzijas komisijā ievēlēja Ch. Reini, F. Konrādu un R. Auptmani, bet par pārstāvi kanadiešu Ontario Federation of Anglers and Hunters J. Grīsli. Klubā pašreiz ir 76 biedri. Budžetu šim darba gadam pieņēma 3675 dol. apmērā. — Kluba nesen rīkotajā novusa turnīrā, piedaloties 17 dalībniekiem, uzvarēja Roberts Trunts, 2. vietā ierindojās Žanis Krūmiņš, bet 3. Valdemars Zvejnieks. Ik sekmīgi spēlēja arī jauniešu pārstāvis R. Ķipis. Zv.

ANDREJSONS

APDROŠINA

463-7313

SKAUTU PAVASARA PARĀDE

Tradicionālais Kanadas latviešu skautu Sv. Jura dienas sarīkojums, piedaloties arī gaidu jendai, notiks 20. aprīlī Sidrabenē pie Toronto. Svinības ievadīs ar parādi plkst. 10.30 dienā, pēc tam paredzēts dievkalpojums un skautu māku demonstrējumi.

Skautu vienībām sarīkojuma vietā jāierodas 10 rītā. Par dalībnieku nogādāšanu uz Sidrabeni un atpakaļ atbildīgi vienību priekšnieki. Svinību dalībnieki varēs pēc pusdienas Sidrabenes veikalā, maksājot par tām līdz 1 dol.

E. O.

NAS

rbu, apvienības rīkotajiem
rsiem, Divreizdivi nometni u.
— uzskatāmi par izdevuša-
es . Viesus apsveica LNJAK
lciņu nozares vadītāja Valda
iede, kuŗa arī sniedza komen-
rus Richarda Ārgaļa uzņemta-
m krāsu diapozitīviem aizva-
ās ziemas Divreizdivi nomet-
pie Skaidrā ezera (Clear
ke) Mičigenā, tā iepazistinot
nometnes dalībnieku dzīvi un
rbu. Demonstrēja arī krāsu
pozitīvus par pagājušā gada
udzības un jaunatnes dienām
garā. LNJAK valdes pr-dis
nis Pētersons pasniedza ap-
nības nozīmi zeltā Dr. Volde-
ram Gulēnam jun., kas vada
natnes programmas rīcības
niteju 1970. gada lielsarīkoju-
m, kuŗu pasākts dēvēt par
utas svētkiem". Uz viesu da-
ajiem jautājumiem atbildēja
JAK darbinieki un Divreizdi-
nometnes dalībnieki.
DV teātris Kanadā sagatavo-
raibo programmu „Aizver ac-
s un smaidi", piedaloties arī
ādlera vaditajam vokālajam
amblim Ceļinieki, Latviešu
nā izrādīs sestdien, 19. aprī-
plkst. 7.30 vakarā un svētdien,
aprilī, plkst. 5 pēcpusdienā.
izrāžu ienākumi domāti Lat-
u namam. Ieejas maksa 2,50

S ZIŅAS

u vienību 5. gadasvētki no-
26. aprīlī plkst. 7 vakarā
baznīcas zālē (419 Hill St.).
brīdi vadīs viesis no ASV
Gaŗezera administrātors māc.
Vārsbergs, bet gaidas un
uti izrādīs zviedru rakstnie-
Landgrēna kriminālkomēdiju
lvenais ir spirgtums". Pēc
ies saviesīgs vakars. 27. ap-
plkst. 1.30 dienā Trisvieni-
baznīcā notiks jaunatnei vel-
skautu un gaidu 5. gadasvēt-
dievkalpojums, kuŗu vadīs
dzēs mācītājs J. Prauliņš
ASV viesis māc. V. Vārs-
s, bet ar dziesmām kuplinās
as Beitānes ģimenes trio.
kalpojuma kollekte domāta
u un gaidu darba veicinā-

MONTREALA

ēc Sv. Pāvila ev.lut. draudzes
ajām amatpersonu vēlēša-
draudzes vadība pēdējā sēdē
kumus sadalīja šādi: drau-
pr-ks A. Bērziņš, viņa viet-
R. Tūters, kasieŗi R. Galil-
un F. Porietis, sekretārs
Gūtmanis, sarīkojumu va-
s R. Vītiņš un valdes locek-
. Lāsums. Nekustamā īpašu-
n vasaras atpūtas vietas Tēr-
komitejā darbosies priekšsē-
. Kaniņš, kasieris A. Zeltiņš,
tārs I. Klaiše, nama pār-
ieks P. Brauns, mantzinis M.
zemesgabala pārzinis J. Ka-
un komitejas locekļi J. Si-
Tērvetes komitejas adrese ir
Walkly Ave., tālr. 488-8435; še
teic telpu īres vēlmes un ci-
r Tērveti saistītas lietas.
dzes mācītājs ir prāv. V. Šē-
Draudzes budžets šim gadam
mts 11.000 dol. apmērā. Pa-
šā gada kopīgie ienākumi bi-
10.658,01 dol. Jaunievēlētajā
ijas komisijā darbojas A.
ns, H. Birze un G. Janitēns.

SV. KATRINAS

Vietējā Latviešu mednieku
makšķernieku kluba gada
lcē, kuŗu vadīja F. Kon-
protokolējot V. Truntam,
ēja jaunu vadību, kuŗa dar-
es šādā sastāvā: priekšsēdis
vejnieks, sekretārs H. Frei-
s, kasieris J. Paeglis, mant-
R. Trunts, māla baložu šau-
sekcijas vaditājs J. Iva-
kis, mazkalibra šaušanas
jas vaditāja I. Grīnberga
makšķerēšanas sekcijas vadī-
3. Kappa. Revīzijas komisi-
vēlēja Ch. Reini, F. Konrā-
R. Auptmani, bet par pār-
kanadiešu Ontario Federa-
of Anglers and Hunters J.
Klubā pašreiz ir 76 bied-
udžetu šim darba gadam
ma 3675 dol. apmērā. —
nesen rīkotajā novusa
ā, piedaloties 17 dalībnie-
uzvarēja Roberts Trunts, 2.
ierindojās Žanis Krūmiņš,
Valdemars Zvejnieks. Ir
gi spēlēja arī jauniešu pār-
R. Ķipis. Zv.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Aiz slēgtām durvīm

Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē 29. un 30. martā Leikvudā, Ņudžersijā, nebija aicināti preses pārstāvji, kaut visās iepriekšējās sēdēs bija parasts to darīt. Sēdē piedalījās ALAs padomnieks K. Rabācs, kas pārstāvēja arī Ņujorkas latviešu laikrakstu. Pēc tajā sniegtā atreferējuma, šī ALAs sēde bijusi „neformāla", taču paši valdes locekļi to uzskatīja par oficiālu sēdi. Nav zināmi iemesli, kādēļ šoreiz pārējie divi pastāvīgie preses pārstāvji nebija aicināti. Tos var tikai minēt.

ALAs valdes sēdes līdz šim bijušas atklātas, un prese varējusi tās aprakstīt, kaut palaikam atsevišķi sēdes posmi bijuši slēgti. Tomēr arī tajos preses pārstāvji varēja būt klāt, tikai šo sēdes daļu nevarēja aprakstīt.

Preses pienākums ir sniegt objektīvu informāciju. Ja mēs mēdzam runāt par brīvu presi, tas nekādā ziņā nenozīmē, ka var rakstīt par visu, kas iešaujas prātā, bet gan, ka ziņas jāpasniedz objektīvi, t.i., apskatot notikumus no visām pusēm. „Latvija Amerikā" ALAs sēdes aprakstījusi brīvi, dažos gadījumos saņemot arī valdes aizrādījumus, ka par dažām lietām varētu mazāk rakstīt. Varbūt šī mūsu laikraksta nostāja bija pamatā, ka šoreiz preses pārstāvjus „neformālajā" sēdē neaicināja. Mūsu laikraksts tomēr ir ieskatos, ka arī šāda sanāksme jāapraksta, kaut informāciju jāiegūst no citiem avotiem.

Daudziem liksies neparasti, ka ASV latviešu centrālā organizācija presi iedala vēlamajā un nevēlamajā. Nav tomēr nekāds noslēpums, ka katrs par savu darbu vēlas lasīt tikai labo, bet to, kas nav padevies, labprāt aizmirstu. Nevienam jau nav iebildumu, ka palaikam laikrakstos parādās ievērojamu vai mazāk ievērojamu sabiedrisku darbinieku uzņēmumi, spiežot roku kādam kongresa loceklim pie Latvijas 50 gadu medaļu vai pašiem latviešiem domātu atzinības rakstu pasniegšanas. Tie parasti ir sūra darba saldie augļi, jo sabiedrisku darbu strādājot, ne vienmēr sāk tikai atzinīgus vārdus, diezgan bieži jādzird pamatoti vai arī nepamatoti pārmetumi.

„Latvija Amerikā" vienmēr centusies sniegt vispusīgu informāciju par centrālo organizāciju darbību, raugoties no abām pusēm. Gribas ticēt, ka „abu pusu" aprakstīšana nebūs bijis iemesls aicinājuma nesūtīšanai, bet būs gadījušies citi iegansti. Tomēr nav noslēpums, ka par sēžu atreferēšanu presei un ALAs valdei bijušas ieskatu atšķirības, ka „Latvijas Amerikā" pārstāvis saņēmis aizrādījumus, bet pats nekā nav varējis iebilst, jo jautājuma „pārrunāšanā" aprobežojusies tikai ar priekšsēža vai kāda vicepriekšsēža aizrādījumiem. Latviešu preses biedrība laikā no 20.—22. jūnijam Katskilu kalnos rīkojamajā preses darbinieku kongresā paredzējusi darba kārtā arī jautājumu par latviešu centrālo organizāciju attieksmēm ar presi paneļdiskusijas vai referāta un debašu veidā. ALAs valdes prsēdis prof. P. Lejiņš 25. janvāŗa valdes sēdes pārtraukuma laikā viesnīcas McAlpin gaitenī Ņujorkā principā solījās šai kongresā ierasties. Nav nozīmes abām pusēm runāt katrai atsevišķi un atgādināt, kas pareizs un kas vajadzīgs citādi. Labākais veids, kā to noskaidrot, ir jautājumu kopīgi pārrunāt un diskutēt.

Iegūtās ziņas par šo „neformālo" ALAs valdes sēdi rāda, ka prese un lasītāji nav nekā zaudējuši, par šo sēdi nekā neuzzinot, jo dienas lielāko daļu aizņēma pārrunas par „lielo" politiku, kuŗas nevarētu sevišķi interesēt ne lasītājus, ne rakstītājus. Tikai pievakarē runāts par pašu latviešu lietām, bet arī par tām žurnālistiem šoreiz nebūtu daudz rakstāmā.

Šī raksta nolūks nav protestēt par preses ignorēšanu, vienīgi norādīt, kādas attieksmes latviešu presei ir ar centrālo organizāciju. Bet šis gadījums vērš uzmanību uz kādu citu iespējamu interešu saduršanos.

Sēdē piedalījās Ņujorkas latviešu laikraksta redaktors K. Rabācs kā ALAs padomnieks. Tas rāda, ka ALAi ir iespējams sēdēs aicināt vēlamā virziena laikraksta pārstāvi, bet var izslēgt citus. Tas arī rāda, ka pastāv iespēja, ka laikraksta pārstāvis kavēts dot objektīvu novērtējumu, jo pats darbojas kādā amatā šai organizācijā. Pats esmu piedzīvojis, ka man bijušas grūtības lasītājiem sniegt objektīvu izvērtējumu. Biju kādreiz kādas komitejas priekšsēdis un reizē sniedzu arī ziņojumu laikrakstam. Tas nepatika kādam citam šīs komitejas loceklim, un kādā sēdē pieņēma lēmumu, ka visi raksti iepriekš jādod komitejai izlasīšanai. Dabīgi, kopš tā laika par šo jautājumu vairs neesmu rakstījis. Domāju, ka līdzīgs stāvoklis var gadīties arī citiem. Nebūtu arī pareizi, ja kādas organizācijas amatpersona plašākā rakstā apskatītu tās darbību, jo — lai kā rakstītājs pūlas — vienmēr padodas organizācijai labvēlīgs raksts, kas vairs nav objektīvs.

Nobeigumā vēl kāds cits gadījums ASV latviešu vidējās paaudzes sanāksmē 22 un 23. martā pie Pokipsijas, Ņujorkas pavalstī, bija pārrunas par ALAs darbību. Kaut viss iecerētais bija zināms krietnu laiku iepriekš, taču sanāksmes rīkotāji tikai pēdējā nedēļā izšķīrās par preses aicināšanu. No Manhatenas rakstīta vēstule pienāca Bronksā, tātad — vienas pilsētas citā pasta iecirknī, pēc sešām dienām, reizē ar to vienu dienu pēc sanāksmes beigām. Vēstule bija ceļojusi pusortras jūdzes dienā. Arī informācija par šo sanāksmi bija jāievāc no dalībniekiem, kādēļ nav garantijas par tās objektivitāti un precizitāti.

Viktors Irbe

VIDĒJĀ PAAUDZE APSPRIEŽAS

Augšā: ASV latviešu vidējās paaudzes sanāksmes dalībnieki noklausās referātu. — Apakšā: V. Kārkls norāda, ka kopīgajos darbos jāiesaista vietējās organizācijas; no viņa pa kreisi V. Muižnieks, pa labi A. Ritums.

JAU PIETEIKTI 413 DZIEDĀTĀJI

Otrai dziesmu dienai Gaŗezerā, kas notiks 16. augustā, jau pieteikušies 12 koŗi un ansambļi ar kopskaitā 413 dziedātājiem. Pirmajā dziesmu dienā 1967. gada vasarā piedalījās 11 vienību ar 263 dziedātājiem. Komponists Jānis Norvilis, vēlāk aprakstīdams šo brīvdabas koncertu un gleznaino apkārtni, izteica jautājumu: „Vai šeit neveidojas jauna dziesmu svētku vieta?"

„Dziesmu dienai ir savi nozīmīgi uzdevumi, kamēr dziesmu svētkiem atkal savi." tagad paskaidro sarīkojuma mūzikālās daļas vadītājs komponists Arnolds Kalnājs. „Gribam sniegt kvalitātīvi un vienga balainu programmu ar pirmatskaņojumiem, pēc kā parasti cenšas arī dziesmu svētkos. Taču mazākā apmērā dēļ mums ir lielāka brīvība. Tādēļ katrā ziņā jausim 'izmēģināt roku' jaunajiem diriģentiem, mobilizēsim vairāk jauniešu kopkorī un ceram redzēt arī daudz, daudz jauniešu klausītāju pulkā."

Programmā būs tikai divas oriģināldziesmas, visas pārējās—tautas dziesmu harmonizējumi. Jauktajam korim — 8 tautas dziesmas, bet vīru un sieviešu korim — katram pa četrām. Sešas no programmā uzņemtajām dziesmām atrodamas Kanadas latviešu dziesmu svētku (1970. g.) nošu krājumā, pārējās īpašajā Gaŗezera dziesmu dienas krājumā, kas iznāca janvāŗa vidū. Par mūzikālo daļu atbildīgi ir komponisti Arnolds Kalnājs un diriģents Roberts Zuika.

Koŗu kopkoncerts 16. augustā sāksies plkst. 6 vakarā. Pēc tā turpat estrādes pakājē sāksies jautrs vakars ar rotaļām, tautas un modernām dejām. Ieeja visam vakaram — pieaugušiem 2.50 dol., skolēniem un studentiem 1 dol., bet bērniem līdz 12 gadiem ieeja brīva. Biļešu vietā šoreiz būs pie krūtīm piestiprināmas rozetes, kuŗu metu izstrādā grafikis Jānis Rinkušs. Sākot ar jūniju, tās būs iepriekšpārdošanā.

Dziesmu dienas Gaŗezerā rīko Amerikas latviešu koŗu apvienība kopā ar Latviešu centra Gaŗezers vadību, nodibinoties t. s. organizācijas komitejai, kuŗa darbojas dziesmu dienu starplaikā un izlemj sarīkojuma laiku un budžetu, kā arī izrauga darbiniekus rīcības komitejai. Organizācijas komitejas priekšsēdis ir diriģents Roberts Zuika, bet locekļi — komponists Arnolds Kalnājs, Gaŗezera pr-ks Vilis Vārsbergs un Gaŗezera valdes loceklis Rūdolfs Jankavs un Ādolfs Artmanis.

Marta beigās organizācijas komitejas uzdevumā R. Zuika bija saaicinājis kopā rīcības komitejas darbiniekus. Tā sāka darbību šādā sastāvā: pr-dis Vilis Vārsbergs, viņa vietnieki Tālivaldis Cepurītis un Andrejs Kalnājs, komandanti Ādolfs Artmanis un Richards Rollis, kasieŗi Indulis Kāps un Jānis Zuika, saimnieks Jānis Vasers, koŗu administrātors Pēteris Austriņš, informācijas lietu kārtotājs Auseklis Zaļinskis un komitejas locekļi Erna Jankava, Ernests Brože. Alfrēds Baškers un Pēteris Lielzuika.

Dziesmu dienas sagatavošana, droši vien, visvairāk pūļu prasīs no koristiem un diriģentiem, kas iestudēs koncerta programmu. Taču daudz kas paveicams arī uz vietas, lai Gaŗezerā varētu uzņemt skatītāju tūkstošus. Par jaunu jāiekārto automašīnu novietnes, jāizveido ceļš uz dziesmu dienas laukumu, estrādes priekšā jāielej betona dejas grīda, jāievelk lauka telefoni, kuŗi savieno dziesmu laukumu ar centru un vidusskolu, jāiekārto skaļruņi gan dziesmu laukumā, gan novietnes centrā u. t.t. Darbus paredzēts sākt siltākam laikam iestājoties.

Kopš pirmās dziesmu dienas Gaŗezerā pagājuši divi gadi. Kā novēlējums un mudinājums nāk prātā nelaika komponista Ādolfa Ābeles pēdējie vārdi, ierakstīti dziesmu dienas vadoni: „Lai latvju dziesma skanēt nepārstāj! Lai jaunatne to mācās un neaizmirst!" — Domāsim par šo mudi, gatavojoties otrai dziesmu dienai Gaŗezerā.

A. Zaļinskis

Beidzies brīvības cīnītāja ražens mūžs

ZVĒRINĀTA ADVOKATA OSKARA BERGMAŅA PIEMIŅAI

Anglijas galvaspilsētā 25. martā šīs zemes gaitas beidza ražens zemgalietis — Latvijas brīvības cīnītājs - kalpakietis, zvērināts advokāts neatkarīgās valsts laikā, sirsnīgs un atsaucīgs cilvēks, korporācijas Lettonia filistrs Oskars Bergmanis. Trimdas gadi, likās, nebija iedragājuši viņa veselību, līdz pat mūža pēdējām dienām viņš bija modrs un rosīgs Latvijas nākotnes minētājs un gādīgs ģimenes tēvs. Taču savu likteni neviens nespēj atminēt, un to neatminēja arī O. Bergmanis. Ārsts, kas viņu pirms sirds lēkmes bija izmeklējis, atzina bronchitu, parakstījis pretklepus medikamentu, bet izrādījās, ka sāpēm krūtīs bijis cits iemesls.

Savienības pulkveža Kalpaka bataljons valdes loceklis Oskars Bergmanis (†)

Oskars Bergmanis bija dzimis 1901. gadā Rundālē pagasta darbveža ģimenē, skolas gaitas sāka Jelgavā. 1919. gada 18. janvārī viņš brīvprātīgi iestājās kapt. A. Hartmaņa saformētajā kājnieku vienībā, bet vēlāk, pats ar savu zirgu, pārgāja vienības jātnieku nodaļā, 1. martā kopā ar visu vienību — 107 vīriem — ieradās Rudbāržos un stājās plkv. O. Kalpaka vadīto latviešu spēku kaujas ierindā. Dažs dienas vēlāk sākās uzbrukums, kuŗā Kalpaks krita, bet Latvijas atbrīvošanai bija sperti pirmie soļi. Tikai 1921. gadā, kad cīņas bija beigušās, O. Bergmanis sāka studijas Latvijas universitātē.

Nekas tik labi neraksturo viņa pienākuma apziņu pret savu tautu un tēvzemi, kā brīvprātīgā iestāšanās jaunās Latvijas nacionālajā armijā laikā, kad bija tik ļoti daudz „apdomīgo, piesardzīgo nogaidītāju". Šo patriotisko degsmi aizgājējs bija saglabājis līdz mūža vakaram.

Latvijas universitātes juridisko fakultāti O. Bergmanis beidza 1932. gadā un kā zvērināta advokāta palīgs strādāja pie toreiz lecienītā tiesībnieka un valstsvīra J. Paujuka. 1934. gadā viņš uzsāka privātu advokāta praksi, bet 1939. gadā kļuva nozīmīgs gadījums viņu saveda kopā ar latviešu kapteini, tādā kārtā bija iespējams iegādāties mēju. Sākumā viņi bija divi saimnieki, bet pēc kapteiņa nāves, atmaksājis tā tuviniekiem viņu tiesu, O. Bergmanis kļuva atkal nāmsaimnieka godā. Viņš iegādājās arī sakņu veikalu, bet, gadiem ejot, vairs nespēja celties agri un visu dienu stāvēt kājās, pircējus apkalpojot. Veikalā liels palīgs bija dzīvesbiedre Valda Bergmane, prof. Jēkaba Alkšņa meita, kuŗa, izaudzinājusi dēlus, no agra rīta līdz vēlam vakaram palīdzēja apkalpot pircējus, tai pašā laikā vadot arī visu ģimenes saimniecību.

O. Bergmanis neatstāj aiz sevis tukšu vietu; palikt trīs dēli, divas vedeklas, abas latvietes, un četri mazbērni. Bergmaņa jaunākais brālis Edgars ir mācītājs Līdsas latviešu draudzē, bet sievas māsa Austra Liepiņa Vācijas latviešu laikraksta „Latvija" Anglijas redaktrise Londonā. Bergmaņa atraitne Valda savā laikā bija franču valodas lektore Latvijas radiofonā. Viņas vecākā māsa ir Dr. Mežciema atraitne, bet brālis Dr. A. Alksnis slimnīcas vaditājs Kalifornijā.

Paaudzes mainās, vecie Latvijas cīnītāji piepulcējas mūžīgo cīnītāju pulkiem. Bet paliek jaunā paaudze, kuŗai ir tikpat nesaubīga ticība Latvijas nākotnei, kāda bija tēvam 1919. gadā, kad viņš brīvprātīgi iestājās Latvijas armijas pirmajās cīnītāju vienībās.

Oskara Bergmaņa māja arvien bijusi atvērta visiem, mājasmātes laipnība un mājastēva labā oma un attapība neatstūma, bet saistīja cilvēkus. Aizgājējs labprāt palīdzēja citiem ar padomu, līdz pat šīgada martam bija ilggadējs Daugavas Vanagu fonda revizijas komisijas loceklis. Visiem, kam bijusi lielāka vai mazāka saskare ar Oskaru Bergmani, paturēs viņu atmiņā kā taisnīgu, nesavtīgu draugu un pašaizliedzīgu ģimenes tēvu.

Pēteris Aigars

DRAUGI IEGŪTI AR VĒSTUĻU PALĪDZĪBU

I

Tā kā daudzi baltieši, ieskatot akadēmisko organizāciju biedrus, piedalījās BATUN organizētajā 1968. gada vēstuļu akcijā valdību galvām, bet Lietuviešu biedrību apvienības (Bendruomene) ASV nodaļas pašreiz organizējot šīs akcijas turpinājumu, der paanalizēt šādu akciju lietderību kā jau pabeigtajā, tā iespējamos nākotnes gadījumos.

Liekas, ka vēstules nekomunistisko valstu valdībām teicami palidzējušas baltiešu nodomam atgādināt sevi brīvajai pasaulei. Saņemtās atbildes dod arī ieskatu valdību nostājā attieksmē uz Baltijas valstīm. Bez tam, maz gaidīts, toties jo lielāks ieguvums bija vairāku valstu nostājas maiņa — no neitrālas uz baltiešiem labvēlīgu. To visskaidrāk apliecina Filipīnu un Zambijas atbildes, kuŗās oficiāli deklarēts, ka šīs valstis atbalstīs baltiešu prasību pēc pašnoteikšanās, kad šo jautājumu pārrunās Apvienotajās nācijās. Arī atbildes no dažām Āzijas un Dienvidamerikas valstīm atklājušas agrāk nezināmus baltiešu lietas aizstāvjus. Arī rietumu lielvalstis savās atbildēs par jaunu apliecinājušas savu atbalstu, pierādījumam norādot uz baltiešu diplomātu akreditācijas turpināšanu.

Šie panākumi gūti par relatīvi zemu cenu, ja vērtē visas trimdas baltiešu sabiedrības mērogā. Atsevišķiem dalībniekiem tas dažkārt tomēr maksāja diezgan daudz — līdz 44 dolariem. Kopskaitā nosūtīts apmēram 17.000 vēstuļu. Rēķinot 13 centu par pastmarku un 17 centu par papīru, aploksni un pārrakstīšanu uz mašīnas, šīs akcijas kopizmaksa, tātad, lēšama uz 6800 dol. Salīdzinot šo akciju ar citiem pagājušā gada projektiem, kuŗi bija domāti baltiešu lietas popularizēšanai starptautiskajā plāksnē, liekas, ka vēstuļu akcijas sekmes daudzkārt pārsniedz pārējos. Piemēram, pērn Igaunijas, Latvijas un Lietuvas neatkarības proklamēšanas 50 gadu atcerei veltīti dažādi pasākumi, visi ar labo nodomu veicināt Baltijas valstu neatkarības atjaunošanu. Dažas baltiešu organizācijas izdevušas 5000 — 10.000 dol. un pat vairāk brošūru un citu publikāciju izdošanai vai iekārtojušas speciālas atceres izstādes, kuŗas izmaksājušas pāri par 15.000 dol. Citi atcerei veltīti projekti, domāti vietējo iedzīvotāju informēšanai, arī prasījuši ievērojamas summas. Bet — kaut šo projektu vairums bija labi un dorīgi, neviens no tiem neiespaidoja kādas valsts valdību tādā mērā, lai tā mainītu savu nostāju baltiešiem labvēlīgā virzienā, kā tas notika ar vēstuļu akciju. Jaunu draugu un aizstāvju iegūšana mums pašreiz ir sevišķi svarīga, jo tradicionālo draugu rindas sākušas šķobīties vai turpina stāvēt uz vietas. Piemēram, Lielbritanija atsavināja Baltijas valstu zeltu; ASV valdība rāda maz pazīmju, ka tās aktīvitāte varētu nākotnē pastiprināties, par spīti kongresa pieņemtajai rezolūcijai Nr. 416.

Pad. savienībai patiktu, ja brīvās pasaules baltiešu sabiedrībā apklustu kultūras dzīve, jo tā palīdz uzturēt morāli arī tautām okupētajās dzimtenēs. Tomēr Pad. savienībai pagalam nepatīk līdz šim atturīgo valstu nostājas maiņa attieksmē uz Baltijas valstīm.

Vairākos gadījumos atklājies, ka baltiešu sagādātās grāmatas un brošūras nav atradušas pienākamu vietu ārzemju diplomātu norāžu krātuvēs, taču vairāki simti vēstuļu, kuŗas saņēma visu nekomūnistisko valstu valdības, radījušas prāvu apmēru aktis, un var pieņemt, ka šie aktu vāki paliks ieņemtajā vietā ilgāk — sevišķi gadījumos, kuŗos attiecīgā valsts atbildējusi oficiāli, vēstuli numurējot un iegrāmatojot. Šādas atbildes piesūtījušas vairākas valdības. Speciālu aktu vāku iekārtošana Baltijas valstīm uzskatāma par visai svarīgu pagriezienu, it sevišķi attieksmē uz jaunajām valstīm, kuŗu vairums ieguva neatkarību pēc tam, kad Baltijas valstis savējo jau bija zaudējušas. Tādēļ, ja gribam, lai šīs valstis būtu draudzīgas baltiešiem, vispirms tās jālepazīstina ar baltiešu pašreizējo stāvokli.

Tā kā šīs BATUN kampaņas rezultāti bijuši tik rosinoši, nākošajā rakstā apskatīšu turpmākās iespējas.

Dr. Dzintars Paegle

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

KALAMAZŪ

● Jaunatnes pulciņa biedru sapulcē, pārvēlot valdi, par priekšnieku izraudzīja līdzšinējo Austri Ruņģi, viņa vietnieci Sandru Miķelsoni, kasieri Raimondu Ziemeli, biedrzini Māru Bašķeri, sekretāriem Sniedzi Ruņģi un Mārtiņu Paudrupu, bet par valdes locekli speciāliem uzdevumiem Pēteri Laurēnu. Pulciņš tuvākajā nākotnē paredzējis izdot jaunu Kalamazū latviešu telefonu grāmatu, līdzīgu tai, kuŗu pirms 9 gadiem izdeva jaunatnes kopa.

GRAND RAPIDI

● Vienības draudzes dāmu komiteja konstruējusies šādi: prce E. Medne, viņas vietniece E. Brūna, sekretāre L. Gaide, kasiere Z. Golta, mantzine O. Zeltiņa, altāra ziedu kārtotājas M. Kušķe, I. Daunere un O. Kārkliņa, slimo pārzinātāja Z. Vēliņa un komitejas 10 locekles A. Rituma, E. Barkāne, V. Dzeguze, L. Grīnberga, V. Riepniece, M. Brandte un M Bārdiņa.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes jaunatnes pulciņa pr-ks K. Daukša par sastāvu un nodarbībām cita vidū stāsta: „Mūsu draudzes jaunatnes pulciņa dalībnieki ir jaunieši, kuŗi beiguši latviešu skolu un vēl nav iesvētīti. Dalībnieku skaits ir diezgan mainīgs. Sanāksmes ar maz izņēmumiem parasti notiek katru otru svētdienu pēc dievkalpojuma. Pulciņu vada skolotāja L. Skuja, cenšoties jauniešus pievērst latviešu literatūrai un ieteicot lasīt latviešu grāmatas. No šīm grāmatām jaunieši ne tikai iemācās labāku latviešu valodu, bet mācās arī pazīt latviešu tradicijas un sadzīves paražas. Skolotāja ar pulciņa dalībniekiem pārrunā izlasītos darbus un izskaidro rakstnieku domas un mērķus. Pie draudzes jaunatnes pulciņa pieskaitāmi arī iesvētījamie jaunieši, kuŗu skaits šogad ir 19. Iesvētes mācības stundas notiek gandrīz pēc katra dievkalpojuma, tās vada draudzes mācītājs un ērģelnieks K. V. Liepiņš, bet palīdzīgi ir cand. theol. V. Fricsone un citi audzinātāji."

● Katoļu biskapa J. Rancāna jaunā adrese: 2161 Leonard St., N.W. Grand Rapids, Mich. 49504, U.S.A.

● Latviešu biedrības teātŗa kopas ansamblis 22. un 23. martā biedrības namā izrādīja Elīnas Zālītes komēdiju „Bistamais vecums", kuŗā risinātas dažādas paaudžu mīlestības un sadzīves problēmas, kas tikpat aktuālas vēl mūsdienās un pilnībā attiecināmas uz pašreizējo moderno laikmetu. Lugu bija iestudējis N. Šubiņš, dekorātors A. Lapsiņš, Gieznotāju Krastu tēloja J. Siliņš, viņa sievu Lizeti — Z. Lapsiņa, viņu bērnus Litu — A. Ziediņa un Edgaru — A. Stūris, rakstnieku Krūmu — Z. Kornets, viņa sievu Hermīni — V. Pole, medicīnas studentu Ludi — V. Mateus, Vītoliņa jaunkundzi — R. Kornete, pārējās lomās bija A. Kazlovskis, U. Šubiņš, Valdis un Džoja Tālbergi. Suflieres pienākumus veica M. Šubiņa. Izrāde risinājās saskaņoti un abās dienās bija samērā labi apmeklēta. Biedrības dāmu komitejas pr-ce A. Tālberga ar savām mazajām palīdzēm aktieŗus un režisoru apveltīja ar rožu ziediem, bet biedrības pr-ks A. Grīnbergs pateicās visiem par pieliktajām pūlēm.

● Skolotājs Pēteris Kļaviņš 14. martā pievienojās 65-gadnieku saimei. Gavilnieks dzimis Dzērbenes pagastā, vēlāk dzīvojis Jumurdas pagastā, bet mācījies un beidzis Ērgļu draudzes skolu un Rīgas skolotāju institūtu, pēc tam darbojies par skolotāju un skolas pārzini Rīgā, audzinātāja darbu turpinot arī trimdas posmā Vācijā. Iecelojot ASV, viņš ar ģimeni vispirms nokļuva Filadelfijā, tad pārcēlās uz Indianu un vēlāk uz Grand Rapidiem, atkal iesaistoties skolotāja pienākumos. Jubilāra ģimenes mājā dzimšanas dienā ieradās draudzes māc. Kr. Hermanis, kuŗš vadīja svētbrīdi, un latviešu skolas skolotāju saime. No draudzes sveicināja B. Maine, no latviešu skolas skolotājiem pārzinis V. Lībants, no vecāku padomes R. Puriņa. Bija grāmatu veltes un ziedi. Krāšņas rozes bija sūtījuši 7. un 8. klases audzēkņi. Patecotiņš P. Kļaviņš cita vidū teica: „Esmu laimīgs, jo man bijuši labi skolēni, labi kolēģas un labi vecāki. Atceroties Rīgas skolotāju institūtu un tā direktoru prof. L. Bērziņu, viņš citēja pēdējā zīmīgos vārdus: „Ja skolotāju istabā nav saskaņas, tad izej no tādas."

● Iestājoties pavasarim, sākušies kārtējie talcinieku darbi Grand Rapidu latviešu ev.-lut. draudzes lauku īpašumā Mežvidos, ievadot gadskārtējās spodrības dienas. Mežvidu pārvaldes pr-ka J. Ziediņa vadībā pārveidoja mazo bērnu peldētavu. Uzposanas darbi turpināsies, vajadzīgajās vietās veicot arī krāsošanu, lai līdz 18. maijam, kad notiks sezonas atklāšanas sarīkojums, Mežvidi varētu uzņemt viesus jo kuplā skaitā. V. Z.

BAFALO

● Latviešu ev.-lut. draudzes gada sapulce, piedaloties apmēram trešdaļai draudzes locekļu, apstiprināja pagājušā gada darbības pārskatus, pieņēma budžetu šim gadam 3400 dol. apmērā un pārvēlēja padomes locekļus, kuŗiem šo gad beidzās darbības pilnvaras, ievēlot R. Kļaviņu, H. Šīferu un K. Štrausu. Sapulci vadīja V. Celms, bet protokolēja A. Rācenis.

● Bijušā Latvijas Saeimas deputāta Lukasa Ozoliņa (viņš mira 1962. gadā) atraitne Antonija Ozoliņa 18. martā atskatījās uz 85 mūža gadiem, nosvinot šo dienu vienīgā dēla Jēkaba ģimenē kopā ar mazdēlu un diviem mazmazdēliem. Liepājā dzimušā gavilniece ir viena no vecākajām Bafalo latvietēm, kuŗa vēl pirms pāris gadiem neiztrūka nevienā latviešu sarīkojumā. V. C.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

13. aprīlī — pl. 8 Sv. Andreja baznīcā Sv. Andreja ev.-lut. draudzes kora 17. gadskārtējais garīgs koncerts ar četru solistu un simfoniskā orķestra piedalīšanos.

12. aprīlī — 8 vak. Latviešu namā Toronto futbolistu gadskārtējā sezonas atklāšanas balle.

13. aprīlī — plkst. 4 p.p. DV namā A. Gaiļiša referāts: „Kas jāzina, ieguldot kapitālu akcijās".

13. aprīlī — plkst 4 pēcp. Latviešu namā „Melnais" literārais sarīkojums ar autoru piedalīšanos LPB preses kopas Kanadā sarīkojums.

18. aprīlī — plkst. 6 p. p. Latviešu namā prof. St. Ladusāna ref. „Atklātais humānisms".

18. aprīlī — plkst. 8.30 Latviešu namā TLB inž. un tehniķu kopas sanāksme ar V. Turķa referātu „Elektrības drošinātāji un strāvas pārtraucēji".

18. aprīlī — pl. 8 vak. DV namā Toronto nodaļas biedru vakars ar priekšnesumiem.

19. —aprīlī — plkst. 7.30 vak. Latviešu namā DV teātŗa Kanadā sarīkojums Latviešu namam par labu.

20. aprīlī — plkst. 5 pēcp. Latviešu namā DV teātŗa Kanadā sarīkojums Latviešu namam par labu.

20. aprīlī — pl. 4 p.p. DV namā V. Sabanska referāts „TV jūsu mājās"

20. aprīlī — pl. 5 p. p. Latkmetīgās latviešu mūzikas un dzejas pēcpusdiena Sv. Jāņa baznīcas telpās. Piedalās Ilze Strāle— Didrichsone un Velta Toma.

26. aprīlī — plkst. 7.30 DV namā L K I Apv. balle; rīko dāmu komiteja.

27. aprīlī — pl. 4 p.p. DV namā Dr. A. Pērkona ref. „Jaunākie pētījumi kriminālzinātnē".

3. maijā — plkst. 8 vakarā DV namā Maija balle ar Maija karalienes vēlēšanām.

4. maijā — plkst. 4 pēcp. DV namā A. Gaiļiša referāts: „Krāšņuma dārzu ierīkošana un kopšana".

10. maijā — plkst. 5. p.p. Toronto latviešu kreditsabiedrības 10 gadu jubilejas sarīkojums ar svinīgu aktu un balli Latviešu namā.

31. maijā — plkst. 6 vak. TLTA ģimnazijas 13. izlaiduma akts Latviešu namā.

LONDONA

19. aprīlī — plī. 7.30 vak. DV nodaļas rīkotais vīru kora Viesturs koncerts Nordon Restaurant lielajā zālē (Hamilton Rd. E.) ar saviesīgu vakaru un deju.

KIČENERA

31. maijā — pl. 7 vak. DV nodaļas rīkotais vīru kora Viesturs koncerts un ceriņu balle Hungarian Home Club telpās pie Voterlū - Velingtonas lidlauka. Spēlēs Zakuļa kapella.

HAMILTONA

19. aprīlī — pl. 19.30 HLB dāmu komiteja rīko Dr. P. Vasariņa 15. literāro vakaru par tematu „Dzejas nakts, dzejas rīts?" HLB namā, 16 Queen St., N. Ar deklamācijām piedalās Inta Vasariņa un Skaidrīte Darkēvica.

NIAGARA

26. un 27. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

MŪSU MĪĻĀ MĀTE UN VECMĀMIŅA

MILDA PALMA

Dzimusi 1890. gada 4. jūnijā,
mirusi 1969. gada 28. martā Mellužos

Tālu miglā un likteņa baismā
Ceļi aizveras — diezgan ir iets.

Par viņu sēro:
dēls un vedekla Kanadā,
meita, znots un mazdēls Austrālijā

KALEIDOSKOPS 1969

(Pārnesums no 3. lpp.)

stājama: vispirms Latviešu apvienības Austrālijā priekšnieks, tad mātes ar bērniem, mātes bez bērniem, šķirtenes u. t. t. Uzskrien mežonīgi ugunsdzēsēji. Kā dīpšu laikos sievietes stāv rindā pie mazās mājiņas un viena iespraucas bez rindas. R. Orinas komentāri še un vēlāk—2. oļienā, reljefi, skaidri. Slavenā latviešu indiešu dejotāja Piūsmiņa (L. Velkina) groteskām kāju kustībām dejo, kamēr aktieris (J. Zemītis) patosā skaita „Es meitiņa kā rozīte". Salīdzinājumam prātā nāk profesionālē indiešu dejotāju grupa, kura nesen Sidnejā dejoja Tagores dzeju pavadījumā.

Otrs cēliens notēloja seno kūru dzīvi, par kādu mācījās jaunieši izglītības kursos. Te bija daudz augstas kvalitātes humora, piemēram, kad dakteri tā aizņemti ar savām idejām, ka neredz pacienta mugurā bultu, vai kad pusmūža kūri pārspriež pusaudžu modes, gaŗos matus, jauktās laulības. Iespaidīgs bija T. Kalniņš kā kūru karavīra statuja, kas apgāžas. Tāpat pats cēliena nobeigums ar A. Apeli kā zviedru gūstekni, kā arī kaŗa skati.

Trešais cēliens bija satira par kultūras dienām Sidnejā, ne vienmēr asprātīga, bet aktuāla un par cilvēkiem, kuŗus visi pazīst. Tie bija labsirdīgi smiekli: diriģents un žurnālists meklē viens otru nošaut, kasieris bēgļu (U. Siliņš interesantā raksturlomā), jo nav biļešu ballei, režisors augstā stilā māca aktieri. Viens no „Kaleidoskopa" pārsteigumiem bija jaunā A. Klauverte, pirmo reizi uz mūsu skatuves. Viņas satura atstāstījums tautas dziesmai „Krauklīts sēž ozolā" bija tempā, kādam tam bija jābūt, ar izteiksmi un labi notēmētu ritenuto, kad vārds bija jāuzsveŗ. Kaleidoskopu" pabeidza J. Zemīša uzruna policistam, kas gaida, kad viņš iznāks no latviešu nama, lai to apcietinātu par dzeršanu. Aktieris te sevi atraisīja pilnīgi, un publika bija viņam pateicīga par bagātīgo humoru.

K. Freimanis

☆

„Sidnejas Kaleidoskops ir slavens ar to, ka netiek respektētas ne personības, ne organizācijas, ne arī svētās govis," teicis „Australijas Latvieši" autors. Uldis Siliņš.

Tā ir katrā ziņā veselīga tradīcija reizi gadā izvētīt pašmāju graudus no pelavām. Asprātīgie skeči atklāj skatītājam ne vienu vien aizlaistā gada negadījumu. Un kuŗam gan tādu nav? Bet tas mūs pārāk nesatriec, jo Ulža Siliņa humors ir smalkjūtīgs, bez naida. Autora nolūks ir mazāk iedzelt, kā pasargāt savus tautiešus no pāragras pārtaukošanās šai partīcijas zemē.

Tikai retā teātŗa izrāde apmeklētāju skaita ziņā var sacensties ar „Kaleidoskopu". Visiem patīk smiesties. Daži apmeklētāji ar pārkarsētiem spēkratiem bija mērojuši pat 600 jūdžu lielo attālumu no Melburnas, lai noskatītos Sidnejas jokos. Tā kā tālo viesu vidū grozījās divas lugu rakstnieces — Erna Lēmane un Baiba Metuzāle, kā arī dekorātors Jānis Ladusāns, tad nebija šaubu, ka viņi ieradušies, lai mācītos, ka „uzdrīkstēties ir diezin', vai tas nebija krāsaināk, jo katram rakstītājam ir savs skatījums uz sabiedriskajiem notikumiem, nekā raudzīties aizvadītajā gadā tikai ar viena vien cilvēka acīm.

Lai Isos skečus citu ar citu saistītu, darbojās programmas pieteicēja. No tās latviskajam humoram vajadzētu dzirkstīt vienā dzirkstīšanā. Bet nekā! Meitene sarkanā ādas isbrunčīti, gaŗos zābakos, plivojošiem matiem, pierei kā indiāniešei pārsietu lenti, līdz ausīm atņirgtā beziemesla smaidā likās kā tikko izcelta no vietējā tālskates raidītāja. Latvietim viņas atrašanās uz skatuves neiztelca nekā, jo humors ir nacionāls, ne inter nacionāls.

Turpretim kāds skečs, kas bija veltīts mūsu zelta jaunatnes „maijotajai" valodai (vairāk angļu nekā latviešu vārdu), atdzīvināja un izsmīdināja visu zāli. Prātā ienāca doma, ka programmas pieteicējai vajadzētu runāt „maijotā" valodā, jo tas ir humors, kuŗu latvietis pazīst vēl no kārklu vācietšu laikiem, tas ir humors, kas iegūlies tautā paaudžu paaudzēs.

Vērojot skečus, kļuva skaidrs, ka aktieris, kas uz skatuves dēļiem reiz uzkāpis un tur vairāk nekā desmit gadu aizdrasējis, nedrīkst pēkšņi iedomāties, sak', kādu gadiņu atpūtīsies, gan tad atkal dīdīsies tālāk. Bet nekā! Cilvēks tomēr ierūsē visās virās, laikam jau nebūsim vis no nerūsējošā tērauda darināti, bet no tīrā bleķa. Tādēļ, mīļo aktieri, kas nu reiz uz skatuves dēļiem esi uzrāpies, paliec, kamēr, kā Ziverts saka, „saltais vecums piesteidzas". Cita ceļa tev vairs nav.

Lieliski šoreiz sadarbojās dekorātors J. Čečins ar apgaismotāju V. Bikši, kad skatuves dibenprospektu greznoja gandrīz vai modernais „cietliniju" gleznojums ar divām spilgti oranžām gaismas strēlēm tumši pelēkā fonā. Dažas skatuves rekvizītes un starppriekškars jāva raiti slīdēt ainai aiz ainas.

Sarīkojumā netrūka ar Ulža Siliņa tekstiem Imanta Līča aranžēto kupleju, bet dziedāt gan Sidnejā, laikam, prot tikai sievietes, vīriešiem nav dziedamās rīkles.

Ņina Luce

LATVIEŠU SKAŅU PLATES

H—3016 — Kungs, mēs Tavā priekšā zemojamies...Stereo $5.00
Pirmā pusē: Viņš mani mīlēja, Maldošais, Pestītāj Jēzu, Dusi no darba, Esmu ceļinieks, Neej gaŗām, dārgais Jēzu!, Zaronas roze. Otrā pusē: Mans patvērums, Viņš sauc, Tēvs, es esmu vājš un gurdens, Pazudušais dēls, Lielākais brīnums un Labais gans.

Izpilda Čikagas baptistu koris, vīru dubultkvartets, solisti — V. Landmane, M. Cakare un P. Geistauts. Pie ērģelēm — Valdis Treimanis un diriģents Varimants Mūrnieks.

Dziesmu Valrogs — koris. Stereo $5.50
Tu, Mīļgais — A. Kalniņš. Dārgās ēnas — J. Zālītis. Naktī — A. Jērums. Trimdinieka dziesma — V. Baštiks. Senlatviete — V. Baštiks. Zilie sapņu kalni — P. Barisons. Bērzs rudenī — J. Vītols. Bārenītis — J. Graubiņš. Jāju, jāju koklēdams — J. Norvilis. Lai jāj tautas šoruden — A. Ābele. Pūti, pūti, zilais vējis — A. Kalniņš.

Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris ar orķestri. Stereo $5.50
150. Psalms — B. Brittens. Oratorijas „Svētīti laudis" prologs. Svētīgi garā nabagi. Svētīgi, kam bēdas.

Verena Steipa - Dambrans, klavieres. Mono $5.00
Suite — A. Šturms. Ballade — A. Kalniņš. Sonata — T. Ķeniņš. Sonatina — J. Mediņš.

Sv. Andreja draudzes koris. Mono $4.50. Stereo $5.50
Solisti: M. Dežardēna, P. Geistauts, E. Timermane — ērģeles un A. Purvs — diriģents: Pie Bābeles upēm — A. Kalniņš. Zvaigžņotā junda — T. Ķeniņš. Kā briedis brēc — E. Melngailis. Zem nastas — H. Pavasars. Gloria — A. Vivaldi.

H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5.-, Stereo $5.50
Sen tas bij. Nezinu, kāpēc. Neaizmirstamais skūpsts. Ateries meitenīt. Pērses meitene. Lakatiņā zilais. Brūklenājs. Bij Jāņu nakts. Vēlreiz, draugs, nāksi tu. Draugs, nejautā. Tur es dzēru. Šķiršanās.

Daugavas Vanagu Nr. 2. Mono $5.00. Stereo $5.50
Mirdzot šķēpiem. Jau saule riet. Baltā roze. Kad pār austrumiem. Mana dzimtene Kurzeme. Kur Gauja plūst. Pumpiņrasē. 15. divīzijas dziesma. Es vēlos mājās pārnākt. Tur Cēdelgemā, draugs. Balta roze nozied. Vedēj, virši zili, virši sārti. Aizgāja latvietis. Junda.

Alfrēds Poriņš — Teiksma. Mono $5.00
Pūt vējiņi. Ar laiviņu ielaidos. Div dzelteni kumelīņi. Visiem rozes dārzā ziedēj. Ai, saļši līdaciņa. Saulīt' tecēj', tecēdama. Verdzenes dziesma. Ziemas saule. Spāniešu romance. Liepu tēja. Kad nākat atkal.

Viru koris VIESTURS. Mono $4.50
(No 1959. g. — 1935. gadam iedziedātā 21 dziesma)
Lai vētra krāc. Surp brāļi. Karš. Uguns mūra. Jaunība. Migla. Dzimtā puse. Jāņu laiks. Saule un mēness. Dzelmju snauda. Pūtīn pūta... Kā gan var pazīt. Grūti pūta ligaviņa. Aijā manu vieglu prātu. Div' bajāri. Padziedami nu, bāliņi. Viens gans nomira. Visi gani mājās dzina. Apsegloju birzu sesku. Kalējiņi bāleliņi. Alus kanna. — Diriģenti: I. Sakss un L. Albertiņa. Solisti: J. Barušs.

DABŪJAMAS DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE ST. TORONTO 4, ONT.
ONTARIO IEDZĪV. + 5% P.S.T.

DV APGĀDA IZDEVUMI

Angelika Gailīte — Ritausmā	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas	$4.20
Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja.....	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza....	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Algars — Atkusnis sākās oktobrī, rom..	$3.90
Johans H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00

Pieprasiet DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont., Canada.

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LATVIJAS.

Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

TEICAMA GRĀMATA DĀVANAI

Ingridas Vīksnas

UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS

Dziļi personiska pārdomu dzeja, kas rāda mūsu nemitīgo mainīšanos līdzi laika plūsmai. Ar savu piekto grāmatu Ingrida Vīksna pierāda savu īpatnējo, atšķirīgo stilu un seju mūsu daudzo dzejnieku starpā.

Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dzonis.

GRĀMATAS CENA $4.20

Grāmata pasūtināma DV GRĀMATNĪCĀ — 491 College Street, Toronto 4, Ont.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠINAS

CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
1969. GADA JAUNIE MODEĻI
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... **uz** ..... **mēnešiem uz šādu adresi:**

Mr. Mrs. Miss .....

Adrese: .....

.....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... **abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.**
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa $2.00 par 1 m. ēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 9 ONTARIO
RŪPIGA UN SMALKJŪTIGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā.
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444-4033

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 4-6153
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶAS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
Turpat dabūjami BILŽU LOGĀTI.

VALD. BEBRIS
759 — 0286

Cik maksā labs padoms?
Īstā brīdī — nesamaksājams un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" nesaprast vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 18 gadu pieredzes asināts, bezmaksas nāk līdzi un vienmēr paveda katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūsu labā nokārtojis

JAUNĀS PAVASARA GRĀMATAS
Dr. A. Ziedonis —
THE RELIGIOUS PHILOSOPHY OF RAINIS ... $6.80
Pirmā grāmata visā mūsu kultūras vēsturē attiecīgi sagatavota reprezentācijai. Sekos tāda pati par Blaumani.
LATVIA — Past and Present.
second revised edition, vol. 1. ... $19.80
Kas redzēiis un skatījis pirmo izdevumu, vēl daudz ko nav redzējis. Redzēsiet — nenolikdami skatīsiet.
Skaistākais izdevums par Latviju jebkad sagatavots.
Kārlis Ieviņš, rom. —
DVĒSEĻU RĒGI ZVAIGŽŅU KALNĀ ... $ 3.50
Rakstnieks ir pēdējais dzīvais no lielajiem klasiķiem.
Sagatavošanā un iznāks vēl šai pavasarī:
Teiku un pasaku 13. sējums ... $7.80
Zeibolta RAKSTU 5. sēj. TRĪS SOLI UZ LAIMI ... $ 3.90
KARALIENES MARGAS II sējums ... $ 3.90
Tālāk sagatavošanā latviešu lielākā memuāru rakstnieka Z. Unāma karalaika atmiņas. I sējums „Karogi vējā", II sējums „Zem Barbarosas šķēpa".
LATVJU GRĀMATA
Waverly, Iowa, 50677

KAS? KUR? TORONTOKO?

ALFRED STIKUTS REALTOR
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
2889 Dufferin St., Toronto, 789-2611
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-6101
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro, 752-1770

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca
1095 QUEEN ST. E. 466-5152

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

OLD COUNTRY DELICATESSEN
2800 Dundas St. West, pie Keele,
tālr. 769-8640
Emilija un Georgs DUMPE

KRASU UN MELNBALTAS FILMAS
attīstīšana • palielinājumi • duplikāti • citi darbi • izcilus kvalitāte • ātrums
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont
Tel. 363—6496

Daugavas Vanagu Grāmatnīcā
491 College ielā, Toronto 4
Zigfrīda Jurševska un Hertas Jaunzemes KERAMIKA
Ed. Ošiņa ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI
Kārļa Pakrastiņa SVECTURI
Jāņa Zālīša un Gunāra Buša ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI
Antona Pastara ŠĶIVJI
M. Zichmaņa TAUTAS TĒRPU ZĪMĒJUMI
Otīlijas Mešules un Veras Lubes TAUTIŠĶAS LELLES
E. Eņģeles un V. Ūsules AUDUMI un PRIEVĪTES JOSTAS — GRĀMATZĪMES
LATVIEŠU SKAŅU PLATES un LATVIEŠU GRĀMATAS

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7 954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās.

Sevišķi uz Latviju
sūtiet saviem piederīgiem vislabākos un vērtīgākos dāvanu saiņus.
ITALIESU NAILONA LIETUSMETEĻUS
Kungu vai dāmu, visu lielumu — maziem, vidējiem un lieliem. Tumši zili, tumši zaļi un brūni. Cenā ieskaitīti visi izdevumi, jūsu piederīgiem nav nekas jāpiemaksā.
1 lietusmētelis ... US$23.40
2 lietusmēteļi ... $36.30
3 lietusmēteļi ... $51.20
VILNAS LAKATI
10 vilnas galvas lakati dažādās krāsās, ar pukēm vai orientāliem rakstiem.
Pilna cena ... $48.00
NAILONA LAKATI
10 nailona galvas lakati vienkrāsaini vai dažādās krāsās.
Pilna cena ... $29.00
VISLABĀKĀ AMERIKĀŅU PĀRTIKA
DELICIOUS ... $39.50
1,25 mārc. kafija, 1 m. šveices šokolāde, 2,25 m. cukurs, 2,25 m. rīsi, 1,25 m. sviests, 1,25 m. šveices siers, 1,25 m. žāvēts bekons, 1,25 m. žāv. ābolkis, 2,25 m. žāvēti augļi, 2,25 m. marmelāde, 2,25 m. kviešu milti, 1,25 m. biskvīti vai vafeles.
FAMILY PARCEL ... $57.00
1,25 m. kafija, 10 m. kviešu milti, 2,25 m. cukurs, 2,25 m. manna, 2,25 m. rīsi, 2,25 m. makaroni, 1,25 m. medus, 1,25 m. piena pulveris, 1,25 m. sviests, 2,25 m. tauki, 2,25 m. žāv. bekons, 1,25 m. žāv. ābolkis, 1,25 m. Ungārijas salami, 1,25 šveices siers, 0,25 m. olu pulveris, 1,25 m. jaukti augļi, 0,25 m. citronsula, 1,25 m. biskvīti, 10 zupas kubi, 1,25 m. marmelāde, 0,5 m. dateles, 0,5 m. vīģes, 0,25 m. pipari un 2 gab. tualetes ziepes.
PIEPRASIET MŪSU CENRĀDI
ar daudz plašāku izvēli.
Pasūtiniet tagad tikai caur INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, NEW YORK, N.Y. 10010
PIEPRASIET MŪSU BEZMAKSAS CENRĀDI

LATVIETIS NAV BIJIS VERGS
un arī nekad NEBŪS,
to atzinis pēc 7 gadu pētīšanas Latvijas vēsturnieks
Dr. N. VIKSNIŅŠ grāmatā
LATVIJAS VĒSTURE JAUNĀ GAISMĀ
kas tikko iznākusi Krolla kultūras biroja izdevumā. 510 lpp. ar kartēm. Maksā grāmatnīcās $8, bet izdevniecībā pasūtinot — $6. Maksāt var ar čeku, MO, vai naudā: O. Krolls, 12 Harrison St., Oak Park, Illinois, 60304, USA.

PĀRSŪTĀM naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35., pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIŅŅU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

Kungs vieninieks
MEKLE
NEMĒBELĒTU DIVISTABU DZĪVOKLI
ar virtuves lietošanu vai 1 lielu gaišu istabu.
Zvanīt Toronto 762-9823.

VĒLOS PIRKT
MAZLIETOTAS KLAVIERES
DV koŗa vajadzībām.
J. GAILĪTIS —
12 Green Meadow Rd., Hamilton 36, Ont.
Tel. 38-3-7717.

Meklē sievieti mājsaimniecības darbiem mazā latviešu ģimenē Toronto.
Var arī būt vecāka gados.
Brīva istaba.
Zvanīt Toronto 284,6715 vai 759-1451

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE78-1401

Jaunas un lietotas labākās kvalitātes
HOGAN PONTIAK
AUTOMAŠĪNAS
Latv. pārstāvis: Miervaldis Austrums (Walter)
Mājās: 466-9935, darbā: 461-3561
348 Danforth Ave., Toronto.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 8, tel. 465-5225
Piedāvā banketiņi sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465-5225
„Jautrais Ods"
JŪS GAIDA ĢIEMOS
Silts ēdiens ar dzērieniem. Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

VALUDE
LATVISKAS ROTAS, DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W. Toronto 4 Ont., tālr. 533-2837.

JAN'S PLUMBING & HEATING
653 Annette St., Toronto 9.
Jānis Krūmiņš — tālr. 766-5753
18 gadu darba pieredze
Metropolitan Toronto licencēts

Vērtīga kultūrvēsturiska grāmata derīga dāvana skolu jaunatnei.
Angelikas Gailītes
RĪTAUSMĀ
Kultūrvēsturisks stāsts par Andreju Pumpuru un laika biedriem. Autore še rāda savu prasmi vienkārši un skaisti attēlot tā laika notikumus, zīmīgi raksturojot tajos iesaistītās personas.
Vāka apdare ED. DZEŅA
GRĀMATAS CENA $4.00
Pasūtināma DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 4, Ontario.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

R. K. Masijs — Nikolajs un Aleksandra	$9.00
Dz. Kiršteins — Kaliet sirdis akmeņi, brāļi!	$5.00
I. Grebzde — Sērmūkšļu pagasta ļaudis	$3.20
Dr. A. Ziedonis — The religious philosophy of Rainis	$6.80
Angelika Gailīte — Rītausmā	$4.00
T. Zeltiņš — Zvaigznes egles zarā	$4.20
P. Kliāns — Karsta dzelzs	$12.00
U. Ģērmanis — Zili stikli, zaļi ledi	$5.80
Ed Salna — Cerību cietumā	$4.00
K. Kundziņš — Atmiņas	$4.00
A. Eglītis — Bezkaunīgie veči	$5.80
J. H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00
J. Bābre — Meditācijas	$3.95
Z. Mauriņa — Pasaules vārtos	$6.80
„ Dzīves aplicinātāji	$3.50
A. Kuņģis — Tik pie Gaujas, tik pie Gaujas	$4.20
Ed. Freimanis — Apcēstie	$3.60
Ed. Stīna — Negātīvais stils	$12.50
P. Aigars — Sarkanais vilciens	$3.25
Kā to sauc	$3.60
Sveiki, vāverīt	$3.50
J. Grīns — Redaktora piezīmes	$6.25
J. Kronlins — Dieva druva	$4.80
Ingrida Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej	$4.20
A. Irbe — Vientuļa laiva ir nošu zīme, dzej.	$4.00
I. Bērziņa — Nopietnības laiks, dzej.	$3.00
G. Ārvaldis — Māksla un dzīve, traktāts	$6.00
Aspazija simts gados	$7.80
K. Ulmanis — Klausaities vēstures sojos	$2.00
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētku vēsture	$12.00
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētki trimdā	$12.00
Latvijas skatu albums	$7.50
Elza Klaustiņa — To nevar aizmirst	$4.50
T. Zeltiņa sakārt. — Ciruļu zvani, dzeja	$7.50
Ed. Dunsdorfs — Trešā Latvija	$4.25
Astrīde Ivaska — Ziemas tiesa, dz.	$4.00
A. Ķeniņš — Zvaigžņotā junda, dzejoļi	$4.00
S. Lazdiņa — Mana vaina, rom.	$5.00
A. Dziļums — Aizauguša drupas	$4.80
M. Eglītis — Ķotaļa, stāsti	$3.00
A. Niedra — Atkal Eiropā, rom.	$4.50
Latviešu vēsture dzejā un gleznās 2. gr. Asinis un ugunis	$6.80
„ Svešos ceļos un pajumtē	$6.80
Ceļi, rakstu krājums XIII	$3.20
Latviešu tautas teikas un pasakas 10. gr.	$7.80
K. Dzelzītis — Pasaules krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.60
„ Lauru vainaga, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.80
P. Jēgere-Freimane — Es apliecinu tevi	$6.20
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.60
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu-Bartoldiju	$2.00
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turģēņevs — Dūmi, rom.	$3.85
L. Dombrovska-Larsena — Uz darbnīcas slieksņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
I. Vīksniņa — Saules rala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlītlis un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Bābris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Čenču Jezups — Piters Vylāns, rom. latg. isl.	$7.00
A. Johansons — Vecrīgas zīmju grāmata	$4.00
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par sirdsātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
P. Jurevics — Idejas un stenība	$6.00
J. Kļāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Kirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
Z. Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
J. Sirmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Nezaimirstami sporta brīži un svaigumos	$4.50
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Slīpķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hirš — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzelonžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
2. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiena — Pēdējā kauja	$6.56
M. Timma — Miglas kamoliņā, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.80

Pasūtināšanai zvaniet Tālr. 921-7121
DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board
Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114, mājās 691-3873

Eglinton — Bathurst: 5 dzīvokļu atsevišķs dubultķieģeļu nams, ūdens eļļas apkure, 5 modernas virtuves, 5 vannas istabas, platsiebraucamais ceļš, 4 mūra garāžas. Īpašums labi uzturēts. Gada ienākumi $10.000.

Lawrence — Scarboro Golf Club: 6 istabas, atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs ar izbūvētu dzīvokli pagrabā (115 dol. mēnesī), gāzes apkure, 2 modernas virtuves, 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš un vieta garāžai.

Broadview — Danforth: Divu 6 istabu dzīvokļu atsevišķa dubultķieģeļu māja, eļļas ūdens apkure, 2 modernas virtuves, 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš un dubultgarāža.

MES SAGĀDĀJAM NAUDU MĀJAS IEMAKSAI, PIRMO UN OTRO HIPOTĒKU BEZ ATLIDZIBAS

SPORTS

JAUNIE ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARI GALDA TENISĀ

Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs galda tenisā, kuŗas latviešu sporta apvienības Kanadā galda tenisa nozares izkārtojumā notika 29. martā Toronto, „veselīgākas" zīmes parādīja arī ASV latviešu galda teniss, jo dalībnieku vidū šoreiz jau bija divi ASV pārstāvji — D. Bergmanis un A. Ķaune, abi no Ročestras.

Sieviešu vienspēlē meistares godu ieguva Ženija Marinko, finālā pieveicot Veltu Admini ar 8—21, 21—18, 21—17, 21—16 rezultātu, bet 3. vietā palika B. Skujiņa.

Vīriešu vienspēles finālā tikās „mūžīgie" pretinieki Modris Žulps un Laimonis Eichvalds. Nepārspēts arī šoreiz palika Žulps, gūstot uzvaru ar 21—12, 21—16 rezultātu. 3. vietā ierindojās Ivars Kūlītis,kuŗš pusfinālā bija zaudējis Eichvaldam ar 22—20, 17—21, 11—21.

Jauktajā divspēlē V. Admine un M. Žulps pārspēja Ž. Marinko un L. Eichvaldu ar 21—18,, 23—21, 12—21, 21—16 rezultātu.

Vīriešu divspēlē meistartitulu izcīnīja L. Eichvalds un A. Dobrovics, finālā pieveicot M. Žulpu un A. Mackaru ar 21—16, 19—21, 21—10. Spēlē par 3. vietu D. Bergmanis un I. Veilands uzvarēja I. Kūlīti un A. Ķauni ar 21—17, 21—19 rezultātu. —cbb—

Uzvarētāji Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēs galda tenisā: no kreisās — sieviešu vienspēlē Ženija Marinko, vīriešu vienspēlē Modris Žulps un vīriešu divspēlē Agris Dobrovics ar Laimoni Eichvaldu.
Foto: J. Ligers

AKTUĀLAIS ĪSUMĀ

☆ Sakarā ar 100 gadu pastāvēšanu nodibinātais Kanadas ordenis līdz šim pasniegts jau 224 personām. Šogad ģenerālgubernātors Mičeners ar ordeni apbalvojis 33 karavīrus, māksliniekus, zinātniekus un valsts darbiniekus, no kuŗiem 12 saņēmuši Kanadas ordeņa 1. šķiru. Jauno Kanadas ordeņa saņēmēju vidū ir arī pazīstamais aktieris Kristofers Plammers, dziedātājs Džons Vikers un bij. CBC prezidents Alfons Uimē.

☆ Toronto policijas departaments apmācību vajadzībām no ASV iegādājies filmu „Revolūcijas sagatavošana", kuŗā demonstrēti „melnās varas" sakari ar komūnistiem. Pēc vienas reizes izrādīšanas policijas departaments saņēmis sīvu kritiku, tādēļ filma vairs publikai nav demonstrēta. „The Globe and Mail" uzņēmies filmu demonstrēt dažādu labi zināma novirziena organizāciju pārstāvjiem, to vidū Canadian Civil Liberties Association, Kanadiešu nēģeriešu apvienībai, Ontario strādnieku federācijas cilvēku tiesību komitejai u. c. Nepilnu stundu pēc noskatīšanās Kanadiešu civiltiesību apvienība jau sāka organizēt darbību, lai piespiestu policijas departamentu minēto filmu apmācības vajadzībām neizmantot. Raidīs G. Plauts gan norādīja, ka filmā apgaismots fakts, ka „dažreiz" komūnisti Ziemeļamerikā izmantojuši nemierniekus saviem nolūkiem, bet kāda tam esot sakars ar policijas apmācību? .. Jāvaicā arī: kādā sakarā laikraksts demonstrēja filmu tieši minētajām organizācijām?

☆ Parlamenta aizsardzības un ārlietu komitejas priekšsēdis J. Vons norādījis, ka Kanadas bruņoto spēku atvilkšanai no NATO vajadzētu būt ierosinājumam Varšavas pakta valstīm atvilkt arī daļu savējo. Vons izteicās, ka šāda varētu būt bijusi ministru prezidenta Trudo doma, atsakoties precīzi definēt atvelkamo bruņoto spēku lielumu un termiņu.

☆ Ministru prezidenta Trudo piesardzīgā, bet neatlaidīgi mērķtiecīgā plānošana panākusi Ķīnas piekrišanu sarunām par diplomātisko attieksmju nodibināšanu abu valstu starpā. Sarunas varētu risināties pēc mēneša Stokholmā, kaut apsvēr arī Kairo. Kanadas ārlietu ministrs Šārps, kuŗš pašreiz piedalās NATO valstu pārstāvju sanāksmē Vašingtonā, atteicies komentēt minēto prieka vēsti. No līdzšinējām diplomātiskajām „uvertīrām" izrietējis, ka Kanada nobažījusies par rakstveida garantijām savu iecerēto diplomātisko pārstāvju drošībai sarkanajā Ķīnā. Maocetunga valdība tomēr mierinājusi, ka šādas garantijas nevajadzīgas, jo Kanadai kā „neimperiālistu" valstij šai ziņā neesot ko bīties. — Pieņem, ka nacionālā Ķīna pārtrauks savus diplomātiskos sakarus ar Kanadu, kad abas „neimperiālistu" valstis būs apzīmogojušas savus pūliņus ciešākai sadarbībai.

VAI PIENĀKUSI KĀRTA RUMĀNIJAI?

Reizē ar Rumānijas ārlietu ministra Manesku ierašanos Maskavā, lai tiktos ar Kremļa varasvīriem, Pad. savienība iesniegusi Bukarestai savas prasības, vadoties no pašas proklamētajām „tiesībām" iejaukties citu komūnistisko valstu iekšējās lietās, ja tajās „sociālisms apdraudēts". Pirmo reizi šo Kremļa kontraversālo doktrīnu apstiprināja „Pravda" pērnā gada septembrī, lai attaisnotu Čechoslovakijas okupāciju un iejaukšanos tās iekšējās lietās.

Pēc Čechoslovakijas otrs „cietais rieksts" Kremlim visu laiku bijusi Rumānija, bet aiz tās Dienvidslavija. Upuri jānorij pēc kārtas. Tito ir pārāk spurains, lai Maskava riskētu ar spēju kampienu pazudināt Dienvidslaviju, kuŗa ir stipri apbruņota un atkārtoti brīdinājusi Pad. savienību no jebkādas iejaukšanās. Kā politiski, tā ģeografiski Kremlim vispirms izdevīgāk „glābt apdraudēto sociālismu" Rumānijā, kas, liekas, arī bija galvenais iemesls Manesku aicināšanai uz Maskavu, kuŗa jau agrāk Bukarestai bieži pārmetusi „nacionālās tendences". Bez tam Pad. savienībai nepatīk Rumānijas pēdējā laika koķetēšana ar sarkano Ķīnu, it sevišķi Bukarestas sirsnīgais apsveikums Ķīnas komūnistu partijas 9. kongresam, kuŗu Maskava nodēvēja par „maoistu farsu".

Rumānijai iekrājušies arī citi „grēki". Laikā, kad bieži atkārtojās sarkanās Ķīnas un Pad. savienības bruņotās robežsadursmes Tālajos austrumos un ķīnieši pastiprināja savus pārmetumus krievim par tai „nolaupītajām territorijām" jau caru valdīšanas laikā, Rumānija klusēja un par „brālīgās" Pad. savienības nepatikšanām neizrādīja ne mazākās intereses. Kremlim radās arvien lielāka pārliecība, ka Bukarestas simpatijas nosvēras Mao pusē, kaut Rumānija Pad. savienības un Ķīnas robežstrīda lietā likās ieturam neitrālitāti. Bet — „kas nav ar mums, tas ir pret mums". Rumānijas „grēku" sarakstā ir arī draudzīgās attieksmes ar Izraēlu un Rietumvāciju, lielāko dadzi Maskavas acīs.

Tūlīt pēc ierašanās Maskavā Monesku bija jāstājas Kremļa ārlietu ministra Gromiko drūmā vaiga priekšā, bet oficiālie avoti pasteidzās ziņot, ka „sarunas sākušās draudzīgā un biedriskā atmosfairā", gluži tāpat, kā tas jau nesaskaitāmas reizes atkārtojies ar čechoslovakiem, kuŗi vēl tagad nav pilnīgi salauzti, par spīti lielajiem okupārijas spēkiem un Maskavas spaidiem.

Novērotāji pieņem, ka viens no galvenajiem sarunu tematiem bijis Rumānijas un Pad. savienības draudzības līguma atjaunošana, kuŗa 20 gadu ilgais termiņš izbeidzies jau pirms gada. Līgumā ietverta automatiska 5 gadu atjaunošanas klauzula. Tā atjaunošanas sarunas šķietami apgrūtina Rumānijas pārāk atklātā tiekšanās pēc draudzības ar Rietumvāciju, kuŗa līdzšinējā līguma tekstā apzīmēta par „neonacisma avotu", bet vēl vairāk — Maskavas vēlēšanās uzspiest Bukarestai ierobežotās suverēnitātes doktrīnu. Manesku apmeklējumam varētu būt arī ticams sakars ar gatavojamo pasaules komūnistu partiju konferenci jūnijā Maskavā un Kremļa centieniem nodrošināt tai plašu atbalstu. Tas Rumānijai ir mazs cerību stars atkratīties no pārāk uzbāzīgās Kremļa „draudzības".

Rietumvācija mudina Kanadu palikt NATO

Šis nedēļas sākumā Rietumvācijas ārlietu ministrs Brants ieradās Otavā, lai personīgi tiktos ar Kanadas valdības locekļiem un tiešās sarunās uzsvērtu Bonnas viedokli un sekas, kādas varētu radīt Kanadas vienību atvilkšana no NATO aizsardzības spēkiem Rietumvācijā, kur pašreiz stacionēti 10.000 kanadiešu. Brants izteica bažas, ka Kanadas vienību atvilkšana varētu mudināt citas NATO valstis darīt to pašu.

Isi pirms Branta izlidošanas uz Kanadu, kanclers Kizingers Bonnā bija rūgti izteicies: „Tas nav prātīgs lēmums vājināt NATO tieši laikā, kad sarunas ar Pad. savienību liekas iespējamas. Es uzdevu Brantam to Otavai stingri atgādināt." Pirms ārlietu ministrs atstāja Bonnu, kancleram Kizingeram bija ar viņu stundu ilga apspriede, lai izplānotu Kanadas sarunas un kas tajās panākams. Kanadas ministru prezidents Trudo lēmumu NATO lietā paziņoja pagājušajā nedēļā pēc tam, kad bija apskatīta ārlietu un aizsardzības politika. Divu dienu ilgajā apmeklējumā Brantam tomēr nebija izdevības tikties ar Trudo, kam bija svarīgāk doties uz Britu Kolumbiju slēpot... Tā Brants ar Bonnas nostāju iepazīstināja Kanadas ārlietu ministru Šārpu, uzsverot, ka miera uzturēšana starp Austrumiem un Rietumiem ir uzdevums, kas veicams kopīgiem spēkiem, neitrālizējot Varšavas pakta militāro potenciāli. Kā jau bija norādījis kanclers Kizingers, izšķirīgs tādēļ ir jautājums, cik lielas militārās pūles Rietumi vēlas pielikt, lai spēku līdzsvaru uzturētu. Nekad nebūs apmierinoši rezultāti, vājākajam runājot ar stiprāko. Tas ir pirmais priekšnosacījums sekmīgām sarunām un saspīlējuma mazināšanai.

Kanadas ārlietu ministra Šārpa rikotajā dinejā Brants apzīmēja kanadiešu militārās vienības Rietumvācijā par daļu no Eiropas aizsardzības spēku stūrakmeņiem, pretēji Trudo pagājušajā nedēļā izteiktajam uzskatam, ka Eiropa tagad ir pietiekami spējīga aizstāvēties pati, tādēļ Kanadai laiks domāt par pašas plašo robežu aizsardzību. Trudo paziņoja, ka Kanada arī turpmāk paliks NATO dalībniece, tikai samazinās vai pavisam atvilks savus Rietumvācijā stacionētos spēkus. Kad tas notiks un kādos apmēros, par to Trudo neizteicās, kā parasts, izvairoties no tiešas un noteiktas atbildes.

Rietumvācijas ārlietu ministram bija tikšanās arī ar Kanadas tirdzniecības ministru Pepinu un aizsardzības ministru Kadjē. Bez NATO aizsardzības spēku problēmām, otrs Branta sarunu temats bija Kanadas vēlēšanās nodibināt diplomātiskās attieksmes ar sarkano Ķīnu, kuŗai Rietumvācija ir trešais lielākais tirdzniecības partneris, kā arī Kanadas attieksmes ar Dienvidameriku, otru augošo Rietumvācijas sfairu.

Otrdienas nakti Brants izlidoja uz Vašingtonu, lai piedalītos NATO valstu ārlietu ministru organizācijas 20. gadskārtas sanāksmē, kuŗā Kanadas pārstāvji iepazīstinās alianses partneŗus ar savas valdības vēlēšanos samazināt piedalīšanos NATO spēkos Eiropā. Arī kanadiešu laikraksti uzvēruši, ka Trudo nodoms reducēt spēkus Rietumvācijā nav uzskatāms par vēlēšanos vājināt NATO militāri, bet apsvērts to labākai izmantošanai pašu valsts vajadzībām, jo Rietumeiropa saimnieiceski un militāri pašreiz ir stāvoklī, ka spēj pati aizstāvēties.

ASV ārlietu ministrs Rodžers Vašingtonā izteicies, ka ir iepriecināts par Kanadas apņemšanos neaiziet no NATO, bet palikt „svarīgai dalībniecei alianšē" Pirms NATO valstu ārlietu ministru sanāksmes Rodžers preses konferencē nemēģināja mīnēt šīs apspriedes rezultātus, tikai norādīja, ka sanāksme gūst sevišķu nozīmi ar organizācijas 20 gadu darbības atceri un pašreizējo Eiropas situāciju kopš Čechoslovakijas okupācijas.

Komentējot Trudo paziņojumu dienu iepriekš, ka Kanada no NATO neaizies, tikai vēlas samazināt savu vienību skaitlisko spēku Rietumvācijā, Rodžers gan apsveica tikai Kanadas lēmuma „galīgo daļu", kuŗā runa par palikšanu alianšē. Vašingtona tomēr norūpējusies, ka Kanadas lēmums samazināt savus spēkus Eiropā varētu uzurdīt ASV kongresā par jaunu bālsis, kuŗas prasītu reducēt arī amerikāņu 325.000 vīru lielos spēkus Rietumeiropā.

Labi saprotams, ka Maskava domstarpības Rietumu aliansē vēro ar lielāko patiku un priecājas par NATO varbūtējo stipruma mazināšanos, jo tas ir vienīgais reālais pretspēks Kremļa radītajam Varšavas paktam. Tādēļ „Pravda" ar nepatiku aizrādā, ka Kanada jau „nokavējusi izredzes atvilkties", jo neesot izmantojusi šo izdevību īstajā laikā par spīti „plaša tautas segmenta neatlaidīgajām prasībām". Lieki norādīt, par kādu „segmentu" Maskava runā un cik lielas cerības tā uz to likusi. Kanadas lēmumu atvilkties no Eiropas, kaut pašai vēl paliekot NATO dalībniecei, „Pravda" tēlo kā lielu „atvieglinājumu" Kanadai iepretī tādām valstīm, kā Rietumvācija un ASV. Kanadai vēl tomēr pastāvīgi jāsekojot sava „dienvidu kaimiņa" iegribām, un tās Kanadu ietekmējot ļoti stipri. Padomju ziņu aģentūra TASS savukārt usver, ka Otavas lēmums samazināt savu spēku kontingentu Eiropā uztraucis Vašingtonu, bet pēdējā atturējusies no atklātas Kanadas nosodīšanas tikai tādēļ, lai klaji neapliecinātu arvien pleaugošo „abu valstu saspīlējumu".

Pēc sarunām ar ārlietu ministru Šārpu sekojošajā preses konferencē arī Brants aplaudēja Kanadas lēmumam palikt NATO, bet atkārtoti izteica bažas par sekām, kādas varētu rasties ar Kanadas spēku samazināšanu Eiropā, izsaucot „ķēžu reakciju" arī citās NATO valstīs.

Rietumvācijas sūtniecības Otavā rīkotajā dinejā vicekanclers un ārlietu ministrs Brants uzsvēra Kanadas prominenci, ka pasaules miers nav tikai lielo valstu lieta vien, bet ka Kanadai, tāpat kā Rietumvācijai kuŗas abas nav lielvaras, jāuzņemas samērīga piedalīšanās atbildībā.

Kanadas ārlietu ministrs Šārps un aizsardzības ministrs Kadjē atkal tikās ar Rietumvācijas ārlietu ministru Brantu gadskārtējā NATO valstu ārlietu ministru konferencē ceturtdien un piektdien Vašingtonā. Kā maza likteņa ironija atzīmējams fakts, ka abi Kanadas ministri — kā Šārps, tā Kadjē, kuŗiem jāpārstāv sava kabineta lēmums, personīgi ir labvēlīgi noskaņoti kanadiešu spēku paturēšanai Eiropā līdzšinējos apmēros...

Brants savu divu dienu apmeklējumā Otavā bija rezervēts pret Kanadas lēmumu par savu NATO spēku samazināšanu. Paredzams, ka viņš stingrāku valodu runās NATO sanāksmē Vašingtonā, par kuŗas rezultātiem līdz mūsu redakcijas slēgšanai vēl ziņu nebija. Vienīgā Eiropas valsts, kuŗa bez iebildumiem piekrīt Kanadas lēmumam, ir Francija, kas pati atvilkusi savas militārās vienības no NATO.

Niksona plāns...

(Pārnesums no 1. lpp.)

iespaidot Kanadas valdību attieksmju saasināšanai ar Vašingtonu? Ekstravagantais Kanadas ministru prezidents par notikušo demonstrāciju, droši vien, bija vairāk nekā pārsteigts. Liekas, ka Trudo tomēr ir nācis pie atziņas, ka pasaules mieru daudz vairāk apdraudētu Rietumu alianses vājināšana nekā Kanadas apņemšanās arī turpmāk pildīt savu lomu savstarpējo aizsardzības līgumu robežās.

Runājot par Vietnamas karu, Vašingtonā valda pārliecība, ka jau tagad var saskatīt ASV lomas izbeigšanos šai komūnistu radītajā agresijas pasākumā. Aiz oficiālo Parīzes miera sarunu kulisēm, kā apgalvo vairāki Niksona administrācijas atbildīgie ierēdņi, esot jau radušās reālas cerības, ka līdz šāgada decembrim vienā vai otrā veidā izdosies panākt nokārtojumu Vietnamā. Hanoja esot atzinusi, ka tā vairs nevar rēķināties ar nozīmīgiem Dienvidvietnamā iefiltrēto militāro spēku panākumiem. Militārais stāvoklis Dienvidvietnamā jau tagad pieļaujot amerikāņu spēku daļas atvilkumu. Runā, ka dažas mazāka apmēra amerikāņu vienības jau atrodas atceļā uz ASV. Niksona kabineta aizsardzības ministrs Lērds prezidenta uzdevumā jau sagatavojis plānu, kā no Dienvidvietnamas līdz 1970. gada rudenim atvilkt 200.000 amerikāņu karavīru.

Šo amerikāņu spēku atvilkšana notiks, vienalga, vai Hanoja arī no savas puses atvilks vai neatvilks Dienvidvietnamā iefiltrētās invāzijas vienības. Domā, ka pirmais Vašingtonas lielākais atvilkums būs ap 50.000 vīru, t.i. viena divīzija un tās atbalstam operējošās gaisa spēku un apgādes vienības. Pēc tam katru mēnesi no Vietnamas mājup varēs regulāri sūtīt 5000 vīru. Niksona plāns nekādā gadījumā tomēr nenozīmē militārā līdzsvara kausu nosvēršanu Hanojas labā, jo Saigona apliecinājusi, ka tā tagad ir spējīga atvelkamās amerikāņu vienības aizstāt ar pašas Dienvidvietnamas spēkiem.

Niksona, Lērda un Kizingera apspriedēs pieņemtos lēmumus atbalsta arī ASV ārlietu ministrs Rodžers, uz kuŗa pleciem gulsies galīgais politiskais izkārtojums Vietnamā. Niksona plāns praktiski nozīmē Vietnamas kara vietnamizēšanu. Tas nozīmē Saigonas valdības nostāšanos uz pašas kājām. Nav domājams, ka amerikāņu spēku atvilkšanas periodā Hanoja sāktu kādas jaunas militāras akcijas, jo Vašingtonai tādā gadījumā gribot negribot nāktos mainīt savu nostāju un attiecīgi reaģēt.

Par to vēl atklāti nerunā, bet liekas, ka Vašingtona jau saņēmusi Hanojas solījumu, ka tā uz amerikāņu akciju atbildēs ar pakāpenisku savu spēku samazinā-

---

● Sarkanā Ķīna noraidījusi Pad. savienības priekšlikumu sarunām par strīdīgo robežapgabalu kontroli. iesniedzot Ķīnas sūtniecībai Maskavā 4500 vārdos ietvertu piedāvājumu. Pekinga uz to nav atbildējusi, tikai izteikusies, ka Maskavas iesniegums satur „apmelojumus no sākuma līdz beigām", tomēr pieblīdusi, ka dokumentu, varbūt, studēšot. Maskava piedāvājusi sarunas par demarkācijas līnijas izveidošanu bruņoto robežsadursmju vietās, bet noraidījusi visas ķīniešu prasības pēc robežapgabaliem. Pekinga runā par 600.000 kvadrātjūdzēm, kuŗas krievu cari ķīniešiem atņēmuši ar uzspiestiem līgumiem.

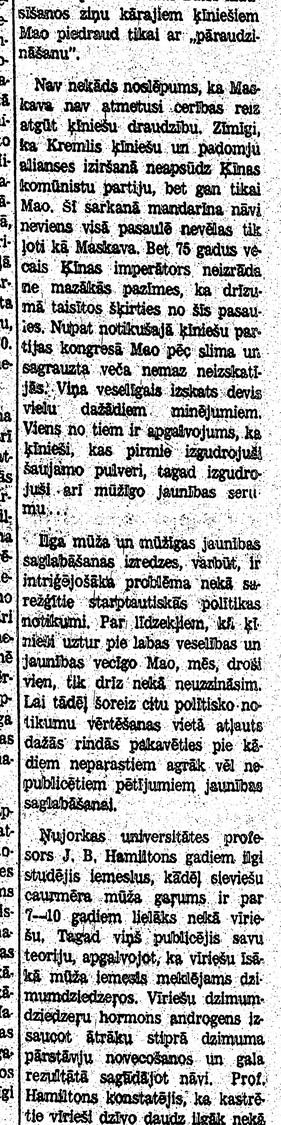

Šo amerikāņu spēku atvilkšana notiks, vienalga, vai Hanoja arī no savas puses atvilks vai neatvilks Dienvidvietnamā iefiltrētās invāzijas vienības. Domā, ka pirmais Vašingtonas lielākais atvilkums būs ap 50.000 vīru, t.i. viena divīzija un tās atbalstam operējošās gaisa spēku un apgādes vienības. Pēc tam katru mēnesi no Vietnamas mājup varēs regulāri sūtīt 5000 vīru. Niksona plāns nekādā gadījumā tomēr nenozīmē militārā līdzsvara kausu nosvēršanu Hanojas labā, jo Saigona apliecinājusi, ka tā tagad ir spējīga atvelkamās amerikāņu vienības aizstāt ar pašas Dienvidvietnamas spēkiem.

Niksona, Lērda un Kizingera apspriedēs pieņemtos lēmumus atbalsta arī ASV ārlietu ministrs Rodžers, uz kuŗa pleciem gulsies galīgais politiskais izkārtojums Vietnamā. Niksona plāns praktiski nozīmē Vietnamas kara vietnamizēšanu. Tas nozīmē Saigonas valdības nostāšanos uz pašas kājām. Nav domājams, ka amerikāņu spēku atvilkšanas periodā Hanoja sāktu kādas jaunas militāras akcijas, jo Vašingtonai tādā gadījumā gribot negribot nāktos mainīt savu nostāju un attiecīgi reaģēt.

Par to vēl atklāti nerunā, bet liekas, ka Vašingtona jau saņēmusi Hanojas solījumu, ka tā uz amerikāņu akciju atbildēs ar pakāpenisku savu spēku samazinā-

---

● Sarkanā Ķīna noraidījusi Pad. savienības priekšlikumu sarunām par strīdīgo robežapgabalu kontroli. iesniedzot Ķīnas sūtniecībai Maskavā 4500 vārdos ietvertu piedāvājumu. Pekinga uz to nav atbildējusi, tikai izteikusies, ka Maskavas iesniegums satur „apmelojumus no sākuma līdz beigām", tomēr pieblīdusi, ka dokumentu, varbūt, studēšot. Maskava piedāvājusi sarunas par demarkācijas līnijas izveidošanu bruņoto robežsadursmju vietās, bet noraidījusi visas ķīniešu prasības pēc robežapgabaliem. Pekinga runā par 600.000 kvadrātjūdzēm, kuŗas krievu cari ķīniešiem atņēmuši ar uzspiestiem līgumiem.

NATO spēku samazināšanu. Paredzams, ka viņš stingrāku valodu runās NATO sanāksmē Vašingtonā, par kuŗas rezultātiem līdz mūsu redakcijas slēgšanai vēl ziņu nebija. Vienīgā Eiropas valsts, kuŗa bez iebildumiem piekrīt Kanadas lēmumam, ir Francija, kas pati atvilkusi savas militārās vienības no NATO.

Nekas dzīvē nenāk par velti. Prof. Hamiltons gan piedāvā garāka mūža izredzes, bet ir jāšaubās, vai būs daudz vīriešu, kas par pagarinātiem 10 vai 15 mūža gadiem gribēs maksāt augsto cenu. Var būt, ka, lai ilgāk paliktu sarkanās Ķīnas imperātora troni, tikai Mao būtu bijis ar mieru šādu cenu maksāt. Politikai ar virišķību tomēr nav pārāk daudz kopīga. Te gan jāpiezīmē, ka nav jābūt nemaz profesoram, lai konstatētu, ka runcis, kas šķiries no virišķības, ir daudz rāmāks un apdomīgāks. Varbūt, paaperētie politiķi ar laiku zaudētu visas agresīvās tieksmes...

Aleksandrs Ķegumnieks

Ņujorkas universitātes profesors J. B. Hamiltons gadiem ilgi studējis lemešlus, kādēļ sieviešu caurmēra mūža garums ir par 7—10 gadiem lielāks nekā vīriešu. Tagad viņš publicējis savu teoriju, apgalvojot, ka vīriešu īsākā mūža lemests meklējams dzimumdziedzeŗos. Vīriešu dzimumdziedzeŗu hormons androgens izsaucot ātrāku stiprā dzimuma pārstāvju novecošanos un gala rezultātā sagādājot nāvi. Prof. Hamiltons konstatējis, ka kastrētie vīrieši dzīvo daudz ilgāk nekā tie, kas savu vīriškību saglabā. Pētījot 735 normālu vīriešu un 297 eunūchu mūža garumu, profesors konstatējis, ka kastrēto vīriešu caurmēra mūžs bijis 69,3 gadi, bet normālo vīriešu tikai 55,7 gadi. Eunūchu saslimšana un nāve no lipīgām slimībām izrādījusies pat vēl daudz zemāka nekā sievietēm. Jau pirms prof. Hamiltona zinātnieki bija konstatējuši, ka kastrēto kaķu mūža garums ir daudz garāks nekā runčiem. Jo agrāk notiekot kastrēšana, jo lielākas izredzes uz ilgāku mūžu. Prof. Hamiltons apgalvo, ja vīriešus kastrētu pirms pubertātes sasniegšanas, tad tie dzīvotu vismaz 20 gadu ilgāk.